Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила

SWOBODA

РІК XVIII. НЮ ЙОРК, Н. Й. ЧЕТВЕР, 24. ПАДОЛИСТА, 1910. ЧИСЛО 47. VOL. XVIII. NEW YORK, N. Y., THURSDAY, NOVEMBER 24, 1910. No. 47.

Нашим Союзовцям під розвагу.

Мабуть не було у нас ніколи такого [illegible]ачного руху, як по останній конвенції Р. Н. Союза. Навіть тоді, коли сей [Союз] закладав ся, не мала наша Американська Русь стільки всіляких „приятелів“... Тодішні народолюбці, що належали до „Соєдиненія“, не могли дивити ся рівнодушно на „примірну“ господарку [сього] товариства і основували свою власну організацію, теперішний Руський Народний Союз. Від тої пори уплило чимало часу і обставини у нашій новій вітчині вже далеко не ті самі, що були перед двайцяти роками.

Перші наші піонїри боронили своєї [позиції] перед одним ворогом; згодом число ворогів і їх якість подвоїли ся, а відтак ще й потроїли ся... Нині стоїмо на тім, що вже й самі не знаємо, кому вірити, а кого уникати. Намножила ся така [велика] сила ріжнородних „спасителів“ [русь]кого чорнороба, що той чорнороб не має навіть спромоги зорієнтувати ся в [тім] правдиво „руськім“ лябіринтї і через [те] або дуже слабо „рухаєть ся“, або тай зовсїм не лишає свойого непевного [ста]новища.

Отсе наслїдки наших домашних усобиць та партийних роздорів.

Сї усобиції і роздори дійшли уже до кульмінацийної точки по відомих ухвалах XI. гол. Конвенції в Клївленд, О. Яконо не було, а ухвали сьої конвенції [за]пише колись наша історія і видасть [о] них свій справедливий, безпристрастний осуд. Сучасні люди не можуть [бути] безсторонні, бож вони в сїй справі [о]собисто заінтересовані. Що хвалить одна, се не подобаєть ся другому, а чого [до]магаєть ся одна партія, се поборює [дру]га. Усе те робить ся очевидно ізза [ріжн]их принципів або для консеквенції. Загал нашого народу не розуміеть ся на „висшій політицї“ і лїзе слїпо в [ту] „консеквенцію“, в яку тягнуть його [„ба]тьки“, дбалі о його моральне й матеріальне добро.

Що наші люди „глухі“ і „слїпі“, про се сьвідчить найлїпше конвенцийна ухвала що-до зміни назви нашої організації. Неоден делеґат голосував за зміною назви з „чистого переконаня“, а коли вернув домів і „порадив ся“ зі своїми [спі]вгромадянами, став зараз протестувати проти всякої зміни теж... „з чистого переконаня“. Се — коли хочете — також „консеквенція“...

Ми себе не дурім і не вмовляймо в [не]сьвідомих, що така „консеквенція“ [бу]ла спричинена „гайдамацькими“ виливами. Ні, се була вільна воля вільного народа. Се був дух тих наших свободолюбивих предків, що закликали своїх князів та вельмож на всенародні віча і на [тих] вічах силували їх повинувати [ся] народній волї. Читаючи свою рідну історію, ми одушевляємо ся колишним [ла]дом та порядками на стародавній Руси, [а] гніваємо ся, коли сей самий лад [і] порядки хоче якийсь-там „гайдамака“ [за]вести на вільній землї Вашинґтона... [Се] вже, бачите, якась зовсім неконсеквентна „консеквенція“...

До сьої справи обіцяємо вернути в [най]коротшім часї і її докладно вияснити, а поки-що застерігаємо ся проти евентуальних закидів, мов би то теперішна редакція „Свободи“ станула в обороні „гайдамаків“, а в опозиції до всіх [тих], що в найлїпшій вірі старали ся надати нашій орґанізації греко-католицький характер. Не треба забувати, що історичних „Гайдамаків“ вивело на сьвіт [не]зносиме положенє українського мужицтва і що сї „Гайдамаки“ „різали“ на[[illegible]] та жидів не тільки задля „лакомства нещасного“, але в великій мірі задля справ ідейної натури, а навіть задля [[illegible]] церкви і руської віри. І теперішні „гайдамаки“ не роблять ся самі через себе. [Ро]блять їх такими власне „вороги“ [[illegible]] проти котрої вони протестують. Колишні українські попи зовсім инакше дивили ся на гайдамацький рух; вони сьвятили „Гайдамакам“ ножі і благословили їх на сьвяте народне діло церковними хрестами та іконами. Правда, що тодішні „Гайдамаки“ не послугували ся супроти свойого духовеньства такими кличами, як: на гак з попами! (у наших „гайдамаків“ се улюблена фраза) — але і сучасне духовеньство не виклинало посьпільства за кождий вільнїйший рух. Якби наше сьвященьство було більше вирозуміле на людські блуди і менше горде на свій стан і своє висше покликанє, то не було би у нас стільки несумнїнних елементів і не треба би було опісля вести з ними завзяту боротьбу, гідну лїпшої справи. Наше американське духовеньство відбило ся трохи від простолюдя і з тої причини вирипули у нас такі непорозуміня і спори. Як не кождого попа можна зараз брати „на гак“, так не кождого сьвітського громадянина треба сейчас без важної, оправданої причини усувати з поміж членів Христового стада. Не конче мусить бути „гайдамакою“ і „безвірком“ той, що має відвагу, а нераз і обовязок нарушити авторитет духовної особи...

Вертаємо до ухвали послїдної конвенції. Як відомо, наша орґанізація лишила ся при своїй давнійший назві і з сього повинні би радїти всї ті елементи, котрі стару назву обстоювали і за нею побивали ся. Тимчасом найшли ся такі „ревні“ одиниці, котрі плетуть на адресу головних Урядників і на адресу нашого Епископа та деяких сьвящеників „сїм міхів гречаної вовни“ і баламутять дальше самих себе і тих, котрі їх слухають. Виходить, що ті людції хотять лише кирнити, а що вони не можуть подати своїй публиції ніяких розумних арґументів, то послугуюьть ся ріжнородними дурницями і інсинуаціями. Се щось так, як той вередливий дїтвак, що плаче тільки для-того, щоби плакати...

Ми не хочемо полємізувати подрібно з усякими „поступовими“ елементами, але уважаємо за свій моральний обовязок звернути увагу всіх наших Союзовців, щоби були обережні і не дали звести ся на манівцї.

Хто хоче нової орґанізації, нехай собі її здоров закладає. Нова руська орґанізація, а хочби й дві, нашій загальній справі не пошкодять. Більше улиїв — більша пасїка; більше орґанізацій — більша сила народна і більше загального добра. Можна бути членом Р. Н. Союза і можна вписатись до нового руського товариства. Одно другому не вадить. Так щож, коли деякі „протестанти“ посунули свої протести поза границі семої заповіди божої і намагають ся коштом Р. Н. Союза придбати членів для своєї новозаложеної орґанізації... Панове, не туди дорога! Хочете бути членами Р. Н. Союза (не вашого нового, але нашого старого) — будьте! Хочете виступити з Союза і пірвати з ним всякі узли, котрі вас доси з сею орґанізацією лучили, — виступайте і порвіть всї народні пута і кайдани... Хочете нової орґанізації, в якій не заносило би „церковним кадилом“, — заложіть собі, най Бог помагає! Хочете бути членами обох руських орґанізацій, — будьте! Маєте пхати ся по чужих, нераз навіть ворожих нам орґанізаціях, лучше лишити тяжко запрацьований ґріш в руках свого народа. Хочете відмовляти від нашої орґанізації не тільки поодиноких членів, але і цїлі відділи, — гов! се вже пахне певного рода хрунївством і колїдує з карними параґрафами!.. Перед такою „патріотичною роботою“ ми приневолені боронити свій стан посїданя і звернути увагу всіх ч[ленів Р.] Н. Союза на вашу поведінку.

На оборону всїх тих, котрих [[illegible]] міні, тягнете за собою, навод[[illegible]] ред наш власний закон, а в[[illegible]] американське.

Наш власний закон — се §347 (старий статут) або §345 (новий статут). Читаємо в сїм параґрафі таке: „Жаден відділ не може бути добровільно розвязаний, єсли числить шість членів, що сповнили всї свої повинности.

Тих шість членів мають право задержати в своїх руках цїлий маєток дотичного відділу, вибрати з поміж себе новий уряд і істнувати дальше як повний і правний відділ Р. Н. Союза.

Коли би виступаючі з відділу Р. Н. Союза члени не хотїли остаючим при Р. Н. С. членам віддати добровільно усього маєтку дотичного відділу, тодї оставші члени мають право і обовязок удати ся на дорогу судову, а суд приневолить виступивших членів полишити майно цїлого відділу осталим членам.

Се була би коротка порада усїм тим членам Р. Н. Союза, які не думають авантурувати ся і виступати без розумної причини з нашої старої орґанізації. Якби сеся порада не вистарчала і якби остаючі при Р. Н. Союзї члени не могли дати собі ради з членами виступаючими, тодї нехай звернуть ся по дальші інструкції до гол. Виділу Р. Н. Союза, а гол. Виділ подбає, щоби права статутів були респектовані і щоби сього права не доптав ніхто ногами.

Як всї наші Союзовції (навіть ті, що вічно протестують) призадумають ся поважно над дальшими консеквенціями теперішних роздорів, тодї певно устане непотрібна боротьба і всїлякі непорозуміня. З нашої боротьби не мати-ме ніякого пожитку наш нарід, а скористають хиба укриті та явні вороги нашої національности. Вони вже тепер скачуть з радости, що ось то „ґрїки“ з „гайдамаками“ жеруть ся і наганяють воду на їх млин. Не треба робити так, як той дурний циган, що рубав гиляку, на якій сидїв. Гиляка вломила ся і циган гепнув собою об землю. Не треба нам роздорів, проз з ними! Нехай буде згода і народня карність та єдність. Досить лайки і спорів! Заберім ся радше до щирої просьвітної роботи на запущеній народній ниві, а ся робота виплатить ся сторицею і принесе обильні плоди не тільки нам самим, але і грядучому поколїню. Звернїм цїлу свою увагу на читальні та школи. Замість продукувати по наших часописях чорносотенну лайку і глупі (нераз і підлі) інсинуації, даймо народови ядерний та здоровий корм, який шднесе нашого простолюдина на рівень правдивої культури і змаже з нього пятно дикуна...

Не деморалїзуймо народу!

До наших П. Т. Дописувателїв.

Ми дуже вдячні всїм тим добродїям, що приняли на себе добровільний обовязок інформувати нашу часопись про всїлякі справи з житя нашого провінціонального громадяньства. Наша часопись не є орґаном кількох одиниць, або якоїсь одної вузкоглядної партії чи кліки. Се власність усьої нашої американської суспільности, а посередно й усього нашого народа. Наша суспільність має право домагати ся, щоб „Свобода“ була висловом широких думок та поглядів; щоби вона була зеркалом, в якім відбиваєть ся житє цїлої, а з осібна нашої, Американської Руси зі всїми її добрими й злими сторонами.

Коли редаґованє якоїсь часописи лежить на плечах одної людини, а хочби навіть двох-трох одиниць, то ся часопись може легко попасти в односторонність і монотонність. Та хочби ті редактори були не знать якими ґеніяльними людьми, вони не можуть знати через Духа сьвятого, що дїєть ся на божім сьвітї поза їх редакторським столиком... От тут прихо[[illegible]]м у номі охо[[illegible]]оди, котрих ми [[illegible]] кореспон[[illegible]]ми або дописувателями. Чим більше дописувателїв має якась часопись, тим вона стаєть ся ріжнороднїйша що-до змісту і тим вірнїйше малює житє тих кругів, для котрих вона призначена.

Наша „Свобода“ не має богато щастя під зглядом дописувателїв. Раз на тиждень (часом і то нї) принесе почта коротше або довше письмо з провінції, але таке, що редактор мордуєть ся над ним цїлими годинами, стратить апетит до їдженя, а вкінци мусить (хочби не хотїв) кинути його до кошa. З такого сумного стану дадуть ся легко випровадити два внески.

Перший внесок такий: наша славна інтеліґенція сидить собі спокійно у своїм царстві і, набравши води в рот, благорозумно мовчить... Написати пару стрічок до своєї власної часописи про ріжні місцеві справи — се не її обовязок. Вона рухаєть ся тільки тодї, коли загрожені в якийнебудь спосіб її власні інтереси... Поза тим вона, ся наша примірна інтеліґенція, не дає о собі знати ширшому загалови, відгороджуєть ся від цїлої суспільности хінським муром і... бойкотує свою рідну пресу.

Другий внесок: до обовязку інформованя своєї часописи почуваєть ся тільки наш „менший брат“, той простий, погорджуваний всїми „ученими“ робітник, котрого рука зовсїм до писаня не надаєть ся. По своїй тяжкій роботї бідний, але благородний чорнороб бере в свою руку, неначе в ковальські кліщі, легесенько перо і пише „лист“ до редакції своєї „казети“. Як пише, то пише, але пише! Що він не вміє передавати своїх думок на папір, то се не його вина, але тих, що його на божу волю лишили і „штуки“ писаня не навчили. Хоч сей „дописуватель“ смарує свою „допись“ наче курка лабою; хоч він замість помагати — редакторови шкодить, йому все таки треба бути вдячним за його зацікавленє до рідних „новинок“.

Позаяк на нашу інтеліґенцію нема що рахувати, бо вона невидальна і нетикальна, то ми отсим звертаємо ся до наших „простих“ дописувателїв і їх просимо, щоб інформували нашу часопись про всїлякі біжучі справи, а для їхньої і нашої вигоди подаємо низше кілька практичних вказівок.

Найважнїйше з усього є те, щоби кождий дописуватель знав, про що саме хоче писати, а відтак щоби писав те, чого хоче, а нїчого більше. Коли зачне писати про „образи“, а опісля зведе бесїду на „гарбузи“ — то його письмо не мати-ме ніякої стійности і з такої „дописи“ редактор не може зробити ніякого ужитку. Як хто хоче писати пр. про весїлє, нехай не мішає до того обрядів похоронних і навідворот. Лучаєть ся нераз таке, що дописуватель має намір говорити про якісь збори або віче, а пише цїлий час про всьо инше, тільки не про те, що поклав на заголовок своєї статї. Як хто хоче описати коня, нехай не говорить у своїм описї про алькоголїчні напитки, бо кінь віски не пє...

Як вже хто вишукав собі відповідний наголовок до своєї статї і тільки про задуману річ хоче писати, нехай пише тодї так, як говорить. Уживанє якихсь „вчених“ слів і зворотів такими людьми, котрі ними нїколи не послугують ся і їх значіня не розуміють, затемнює зміст письма і читаючому се письмо — годї доглупати ся, о що саме дописувателеви розходить ся. Найкрасше пише або говорить той, хто висказує свої думки ясно. Чим коротші поодинокі реченя, тим яснїйша і красша цїла допись або бесїда. Коли би наші люди схотїли писати так, як говорять, то ми моглиби мати стільки розумних дописувателїв, скільки є грамотних, уміючих писати. Нераз слухаємо бесїди нашого простачка і дивуємо ся, як гладко і складно виповідає він свої думки[[illegible]] бесїда зацікавлює всіх його слухачів. Колиби сей бесїдник написав свою промову так, як її говорив — засоромив би своїм письмом неодного „вченого“ редактора... Але щож ти на те вдієш, коли нашому братови здаєть ся, що писати можна тільки по вченому, а він себе за вченого не має!

Кажемо ще раз: Пишіть так, як говорите дома до своєї жінки, до своїх дітий, до приятеля, кума, товариша. Пишіть коротко, ясно, просто, без ніяких прикрас, без чужих, незрозумілих вам слів та зворотів.

Лучає ся нераз такий „дописуватель“ котрому здаєть ся, що ґазету видають люди тільки на те, щоби він мав де вилаяти нелюбого собі попа та дяка, очернити свого товариша, обмовити кума, злихословити сусїда. Таким „кореспондентам“ заявляємо твердо й рішучо, що наша „Свобода“ не є судиною, в якій перуть ся усякі приватні бруди! Маєш, братку, які „рянди“ та „лахи“ — випери їх у своїй власній хатї, на своїм власнім сьмітю, а до нашої редакції з тим не лїзь! Як вже конечно хочеш мати той „ґопір“, щоб нелюбу тобі особу „пустити в казети“ — звернись ся з тим на иншу адресу. На нашій „славній“ Американській Руси найдеш чимало таких „казет“ або — як декотрі кажуть — „новинок“, які занимають ся самими лише [[illegible]]. Вон[и] тобі за твою „допись“ [[illegible]]нько подякують, ще й за тобою [з]аступлять ся!..

Нехай ніхто не думає, що ми вже ніяких таких дописий не приймемо, в яких критикуєть ся чи то поодиноких людий чи цїлі ґрупи. Овшім, ми настоюємо на те, щоби щирі та чесні люди доносили нам про „роботу“ тих всїх, що нїчого не роблять, або роблять на шкоду загалу. Тодї ви не питайте, чи то буде духовна особа, чи сьвітська; чи інтеліґент, чи простий робітник. Кождий має свої обовязки супроти свого народу, кождий повинен працювати для загального добра. Хто відтягаєть ся від народної роботи, хто не кладе своєї цеголки під народну будову — сього ми хвалити не можемо і не повинні! Памятайте, що домагати ся від своєї інтеліґенції щирої та совісної працї над усьвідомлюванем простолюдя — се теж обовязок, від якого не вільно ухиляти ся нікому, хто бажає добра свому рідному народови! Витикайте блуди і свому рідному братови, бо инакше він не мати-ме спромоги поправити своє блудне або байдужне житє. Не бійте ся говорити щиру правду всїм тим, котрі без сеї правди позасипляли серед білого дня... Поправляйте, кого можете або надієте ся поправити, але робіть се з любовію, з чутєм, без зависти, без злоби. Маєте повне право критикувати поведенє свого ближнього, але не маєте найменшого права відбирати свому ближньому чести та слави. І наш ворог є людиною: і він має своє людське достоїньство. Пошануйте других, то й вас пошанують.

А що хочете, щоби вам чинили другі, те і ви чиніть їм також.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць Жовтень 1910

Весь розхід виносить . $[illegible]

Розмет платить 12,522 чл[енів] [[illegible]] ле посмертне (кождий по 1[[illegible]]) 1682 членів на пів посмерт[[illegible]] го 66 цнт.)

Крім того кожд[[illegible]] орґан „Р. Н. Союза“ [[illegible]] зервовий Фонд по 5 [[illegible]] Фонд по 1 центі, [[illegible]] центі, на Еміґр[[illegible]]

Член[[illegible]] инт[[illegible]]

ЕВГЕНИЙ ГРЕБІНКА.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Роман з козацької старини.

З російського переклав

КСЕНОФОНТ КЛИМКОВИЧ.

III.

— Гадюко! Гадюко! Гадюко!..

— Чого, пане полковнику?

— Чого? Що ти не обзиваєш ся? уха заложило, чи що?

— Хиба заложить від твого крику. Що так пильно?

— А що дієть ся на дворі?

— Те, що й діялось.

— Добре. Дощу нема?

— Відки йому взятись?

— Не говори так! люде скажуть, дурень Гадюка! дощеви є відкіль взятись, з неба возьметь ся, коли схоче.

— Хиба коли Бог дасть, а дощеви що за воля!...

— Правда, коли Бог дасть, ти правду сказав.

— коли-б я сказав по твоєму, люде сказали би: дурень Гадюка!...

— Може й так. А довго я спав?

— Майже з пів дня; ляг зараз після обіду, а тепер вже вечір недалеко.

— О-го! пора полуднувати! Вари полуденок!

— Вари полуденок! Проспав полуденок, та й хоче полуднувати; тепер далї вечеряти пора! — ворчав Гадюка, виходячи з панської спальнї.

— Шкода! — говорив сам собі полковник. — хиба вечеряти прийдеть ся пізнїйше? Пропав день, всьому винен сотник...

Полковник дуже любив „здоровий борщ з рибою“. Для нас, привиклих до легких страв француської кухнї, „здоровий борщ“ покаже ся баснею, як Гостомисл або голова Медузи старинних; многі не повірять істности „здорового борщу“, але й тепер ще є старики, котрі памятають сю страву, що була ласощами, утїхою завзятущих гуляк-ґастрономів, чванявших ся своєю залїзною натурою.

Сей борщ зачав приготовляти Гадюка на полуденок таки в спальни полковника. Він узяв живого коропа, і без помочи ножа, власними нїгтями очистив його, здіймив луску на несказане вдоволенє полковника, котрий дивлячись на сю операцію, разів з кілька повтаряв: „Славно, Гадюко! як вовк порасть ся! добрі ні[illegible]ого! по походному...” Обчистивши ко[illegible]а, Гадюка поклав його в мідяний нецинований кітлик, влив там бутильку міцного оцту, дав жменю перчатого перцю, соли, скілька цибуль, і накрив кітлик щільно покришкою, потім приніс горнильце, роботу хитрого Нїмця Герцика, запалив горівку і поставив над нею кітлик. Поки ся знадоба шипіла, кипіла і варилась перед очима полковника, Гадюка стояв мовчки коло дверей.

— Чудний буде борщ!—сказав полковник, нюхаючи часами пару, що вилїтала тонкою струєю з під покришки.

— Лучшого зварити не вдамо.

— І не треба!... чи досить там соли?

— Еге! тобі, пане, хочеть ся солоного після ранїшнього перепою?

— Що за перепій! Так тілько, злість проґнавківшиком другим-третим; проклятущий сотник, не мож і згадати!... Дай менї к хоть настойки. Здумав у мене віднимати добро!...

— Господи, Твоя воля! які часи настали! Бувало сотники кланялись добром полковникам, як і слїдує но старшинї...

— Не ти-б говорив, не я би слухав... Прийшов і кланяєть ся, приніс турецький пістоль, — ну, отсе добре, чому-б менї не принести хороший пістоль? Я взяв пістоль, і говорю з сотником як з чоловіком: спасибі', що тямиш службу; ми тебе не забудемо і пожалуємо; дістань і другий, коли трапить ся, під пару отсьому. А він ще низче кланяєть ся, та й заговорив зо мною як з Жидом. — Ваша, каже, земля ввійшла в мою клином, так я прийшов просити: продайте менї той клин. Чуєш, Гадюко?

— Чую, пане!

— Я бачу, що сотник кругом дурень, взяв його за ковнїр, вивів на фортечний вал і питаю: „А де сонце сходить?” — „[illegible]м,” одвічає сотник. — „А заходить?” — „[illegible]м,” сказав він. — „Так знай же, [illegible]отнику, що і сходить і заходить [illegible] землї полковника, себ то на [illegible] розумієш? А ти, поганий о[illegible]ч на мою славу, хочеш від[illegible]млю? Хлопці, нагайок!”.. [illegible] з нагайками; сотник [illegible]ти, — повалив ся в [illegible]землю віддам, по[illegible]жаль дурня, я [illegible] дому, та на [illegible]ь!... [illegible]юде ка[illegible]ї ро-

страва! в горлї наче віником мете; здоровий борщ!... Я думаю, коняка не зїсть отсього борщу?

— Я думаю, пукне.

— Іменно пукне! Один чоловік здоровійшає від нього, на те він чоловік, всьому голова.

— І чоловік не всякий. Доброму козаку, лицарю, воно здорово, а Нїмець умре.

— Атже-ж не візьме його нечиста! хиба поздоровіє.

— Нї, не видержить, пропаде Нїмець.

— Докажу, що не пропаде. Поклич сюди Герцика. Побачимо, пропаде, чи нї.

— Послухай, — сказав полковник Іван входячому Герцикови, — у нас є суперечка: я їм свій коханий борщ, і кажу, що він дуже здоров, а Гадюка твердить, буцїм тілько для мене здоров, а ти, на-приклад, пропадеш, коли його покушаєш. Бери ложку, та їдж! Побачимо, чия правда.

Герцик проглигнув скілька капель борщу, і лице його судорожно скривилось, сльози градом потекли по лицю.

— Що-ж ти не їш? — спитав полковник.

— Заложу ся, по третій ложцї він віддасть Богови душу, — холоднокровно замітив Гадюка.

— Я не можу, се нечоловіча страва, — сказав Герцик.

— Що-ж я, собака, чи що?...

— Від сього й собака околїє.

— Так я пуще собаки?

— Боже мене борони, щоб я теє думав! Се страва лицарська, геройська, така важна, — а я що за важний чоловік?... Я просто сьміте.

— Не твоє дїло міркувати! Їдж, коли велять! — говорив полковник, схвативши лївою рукою Герцика за шию, а правою підносячи йому до рота ложку „здорового борщу“.

— Не можу, вельможний пане! умру!

— Отсе я й знати хочу, чи вмреш ти, чи нї. Їдж!

— Послухайте, пане! в мене є велика тайна; я саме-тілько ішов сказати вам її; позвольте сказати, я вам добра бажаю, все думаю, що б таке пожиточне зробити; ви мій збавець... ви...

— Їдж, а опісля розкажеш.

— Умру я від сьої сумішки, і ви нічого не довідаетесь, а туть і ваша честь і всьо, і всьо...

— Ну, говори вражий сину, тільки скорійши...

Герцик в-півголоса зачав щось шептати полковникови, котрий, блїднїючи, слухав його, і закричав: „Коли ти брешеш — смертю поплатиш ся!...“

— Моя голова в ваших руках; на що менї брехати!

— Підем швидче, Гадюко, — сказав полковник, — та візьми з собою кріпку верівку. Веди, Нїмче!...

IV.

Та вже-ж тая слава
По всім сьвітї стала,
Що дївчина козаченька
Серденьком назвала.

Українська народня пісня.

Тихо сїдало сонце, запаляючи западний край неба; в голубій вишинї жаріли дві-три хмариночки, переливаючись золотом і пурпуром; тїни довжали, кождий пливучий листок на Удаю, стебельце водяної травки або шувару; кожда филя і бризка горіли, прозрячили, просьвічували, таяли в золотї. В пирятинському замку благовістували на вечірню; чистий, срібляний звук дзвона далеко звучав, розливав ся в теплому, сухому воздусї, і переходячи поступенно в одголосок майже неловний для слуху, завмирав, покіль друга погоя звуку не зміняла його. В сю пору молодий чоловік у синьому жупанї, бистро проплив по Удаю на легонькому човенци до острівця, що лежав межи замком а полковничим домом.

Кругом острова зеленою стїною стояв високий тростинник; дальше по мокрому березї росли кучеряві корчі лозини; ще дальше, на суходолї, десятки зо два розвісистих плакущих верб; поміж ними калиновий і бузиновий гущавник, перевитий, перепутаний хмелем і вереском. Дико, глуш, тільки дрозди виводять там дїтей на високих вербах, та в лозах повзають гадюки; але поміж корчами є там вузенька стежечка! ледви прикметно веть ся вона по уз коріня дерев, хоть часто довгі плетнї хмелю, падаючи зеленими каскадами з дерев, здаєть ся на правду заслоняють путь, але вони підорвані в низу легко розступають ся і дають дорогу; инше дїло по боках стежки: там вони спутали ся такою кріпкою стїною, що нї пройти нї пролїзти.

Козак, підпливаючи до острівця, оглянув ся навкруги, замахнув веслом, і човенець, шумячи, спрятав ся в тростинник, тільки дріжачі тоненькі верхечки його, розхиляючись на боки, показували слїд, де плив човенець. Козак привязав човенець до лозового корча, вискочив на [illegible]іг, і бистро пішов по стежечцї: стежечка кінчилась коло кореня грубої верби, котрої віти, перевиті хмелем, схиливши[illegible] до землї, творили кругом грубу, гу[illegible] наче тїнник [illegible]

обійшовши докола верби, припер до дерева рушницю, сїв на зломаний пень і засьпівав:

Вийди, дївчино, вийди, рибчино,
За гай по корови,
Нехай же я подивлю ся
На ті чорні брови.

Козак, вкінчивши пісню, став наслухувати. Нараз він здрігнув, бистро розхилив віти, і радістно подививсь на стежечку. Там нічого не було, тільки якась жовтогруда пташка пресердечно теребила носиком китичку непристиглих калинових ягід і шелестїла листями. „Дурна птаха!” проворкнув козак, „і поклички не має, а шумить, наче-б то що гідне.” Зітхнув і знов засьпівав иншої пісні:

Ой ти, дївчино, гордая та пишна,
Чом ти з вечора до мене не вийшла?!

— Не правда, не правда! — промовила в півголоса молода дївчина, жваво підбігаючи до козака, — я й не горда і не пишна, а люблю тебе, мій милий Олексію!

— Марино моя! — говорив Олексій, обіймаючи дївчину, — я ізсох, не бачучи тебе; легко сказати: три днї!...

— А менї, думаєш, лекше?... Батько такий сердитий, все ворчить!... Із сьвітлицї не вирвусь, все глядить за мною... Та чого йому від мене хочеть ся?...

— А може ти сама не хотїла вирвати ся?.., От, ти вже й плачеш, моя рибонько!... Перестань бо, а нї — то й я заплачу: не пристало мужикови плакати, а заплачу, не видержу, дивлячись на тебе!...

— Я не плачу, — говорила Марина, втираючи сльози, — а так серце заболїло, що ти менї не віриш; самі сльози покотились... Гріх тобі, Олексію! Коли-б не хотїла, чого-ж прийшла-б сьогодня?.. Наша дївоча честь те, що ваша ясна шабля: хухни — помрачіє, а я іграю честю... В очах потемнїє, як подумаю, що я роблю?... Нехай зуздрить мене хто-небудь, пропала я!... От, скажуть, полковникова дочка, і те й друге, таке сплетуть, що не тільки вимовити, але й подумати страшно!

— Так ти боїш ся любити мене?

— Я?... Олексію! чи ти отсе говориш? Чим страшнїйш, тим солодше менї!... Мій милий! ти не повіриш, як дріжу я вся, коли одна однїсенька скочу в човенець і пливу до острова!... Нехай би спитав мене батенько, або й побачив хто небудь з його людей — пропала я!... Ну, що-ж? — думаю, — пропаду, так пропаду, знаю, за кого пропаду... Пропаду не за нелюба; вміло серце полюбити, зуміє і витерпіти; уміла слухати твої речи, зумію вислухати і лайку й проклятя; станутъ бити мене, згадаю двої обнятя, і менї буде весело... Я козачка. Олексієчку! умру а любити-му тебе. Не жити квіточцї без сонця, а ти моє сонечко, ти моє житє, мій милий!...

— Вірю, вірю, моя ластівочко, — говорив Олексій, цїлуючи Марину. І довго мовчали вони, притулившись одно до одного.

— А добре, колиб я була ластівочкою, — сказала усьміхаючись Марина, — весело булоб менї!... тільки щоб і ти був ластівочкою. Як би ми лїтали високо, високо... сїлиб віддихати на хмарочку, подивились би відтіль на землю, на сади, на села, на людей; я сказала-б: дивіть ся, люде, от я, от де, я люблю Олексія, і полетїла-б від них, — нехай сердять ся... Ми носились би над Удаєм, купали ся-б у воздусї, обнимались би крилоньками і цїлий день щебетали-б про любов свою!... Чи не правда?

— Бог знає, що тобі приходить у голову!... Слухаєш тебе — буцїм чудний сон бачиш.

— А знаєш, що менї снило ся!

— Що тобі снилось?

— Снилось... страшно розказувати... ну, та я пригорнусь до тебе кріпше — і не буде страшно. Бачиш, отсї днї я не видала тебе, сильно тужила по тобі, а вчора думала довго, довго...

— О кім?

— Ще й питає!... Думала довго і заснула; не тямлю, як і заснула, і видить ся менї, що ми з тобою риби: ти такий хорошенький окунець, увесь у сріблї так і блищиш, пірочка в тебе червоні, очи чорні, такі як і тепер, і так гарно дивлять ся, — а я, видить ся, плїточка. Нам було весело, дуже весело; ми плавали в якімсь великім озері; вода в ньому чиста, ясна, тепла; дно усипане білим пісочком; по пісочку лежать раковини всїлякого цьвіту, неначе квітки на поли; підля берегів ростуть трави, мов лїси зеленїють під водою, а риби навкруги багато-багато: плещеть ся, грає, бігає в заводи... Дрібна верховідка зібралась в короводи і гуляє собі черідками; карасї грають в дураки; йоршї перекецкають ся через голову; короп розказує казки; пискорі вдирають присюди, саме як писарі полкової канцелярії, а рак, моргаючи вусами, до стотку як пирятинський сотник, крає з листочка якусь сукню... всїх чудес не нагадаю... От ми гуляли, гуляли з тобою, звивались, плескались, і поплили відшукати до берега в траву; припливаємо до трави, а вона густо зрослась, перепута[illegible]ь, як отсей хміль [illegible] стали пробирати[illegible] чим дальш [illegible] темнїйш, темнїйш[illegible] Менї с[illegible]

якраз перед нами величезна голова сума, челюсть отворена, оскалені зуби, вуси страшно підняті, дивлюсь — се батько!... От він; тут дивись... се... сум... ох! батько!...

І Марина, затрепетавши, судорожно протягнула дріжачі руки к вербовим вітям. Олексій глянув: о два кроки грізно дивить ся на них з між гиля обличє полковника...

V.

Что прошло, то будетъ мило.

А. Пушкинъ.

Хто з нас не памятає свого дитинства, чудного віку, коли видимий сьвіт у перший раз відкриваєть ся перед чоловіком, ще не пересиченим жизню, ще не зажуреним прозаїчними обставинами биту? Малому сьвіт божий — прекрасний хором, в котрім він бенкетує, принаджуваний що день новими, розмаїтими красотами природи; його радує і перший весняний листок на дереві, і легка хмарка, летяча по небу, і синя квітка, пахуча в сьвіжій, росистій зелени, і пісня жаворонка в чистому поли, і барвиста дуга на сивому тлї тучи і оповіданя старушки-няньки о Змиї-Горинчи, чудній королевнї-красавици і лихих чарівниках! серце вірує в усї чудеса безумовно, не призиваючи в поміч холодного ума; вражіня живі, незагладні. І довго ще потім, коли чоловік, виведений роками і обставинами на сумовите поле житя, стаєть ся покутником, з кождим днем розвалюючи свої мрії, розбиваючи найкрасші надії, він часто обзираєть ся на минувше, і згадки дитиньства, тихі, ясні, неначе легкі сновидіня, вколисують його в днї страдань, котрим він, гордий, ділаючий по власному розуму, майже завсїгди сам буває причиною!

Памятаю й доси оповіданя доброго діда-баштанника; жаден роман, жадна повість наших знаменитостей на мене тепер не роблять такого впливу. Бувало вчитель розсердить ся на мене не жартом за мої питаня, непричком такі: як міг дім сякий або такий перервати ся? а дім сякий або такий ввійти в славу?

— Не розумуй! — одвічав учитель.

— Таже доми не рушають ся: як же дім увійшов в славу? от тут написано.

— Будеш багато знати, то скоро постарієш ся. Учись завдану сторонку; виростеш, сам дізнаєш ся.

Скаже голосно, розсердить ся, покличе дві-три покоївки та й іде в гай ботанїзувати — рвати квітки.

Учитель все любив займати ся ботанїкою, коли нікого не було дома. Тут менї була своя воля: ледви він у гай, я вже і в степу, сиджу перед будкою баштанника і слухаю його оповіданя.

Дїдови було більше як сто лїт, — і чого не знав він, чого не розказував!... і про Шведів, і про Татар, і про Запорожців... І сонце бувало зайде, і яркі зірочки де-не-де заблимають на синім небі і роса стане сїдати на широкі листи гарбузів і днинь, а дїд все розказує... Прибіжиш до дому — цїлу ніч снять ся рижі Шведи на кучерявих конях, Ляхи заковані в сталь від голови до пят, Татаре, низенькі, чорні, плечисті, вузькоокі, стоять рядом, наставили списи, як їжак шпильки. От скачуть Запорожцї, червоні наче поломя, віють чуби, шумлять бунчуки і хоругвки, перед ними Дорошенко, вуси в пів-аршина, на плечу тяжка булава. Вдарили: брязк, зойк... проснеш ся — і рад, і жаль тобі чудного сну!...

Але більше всього остало ся в памяти оповіданє діда про охоту, — не про охоту на бекаси, не про охоту на заяцї або вовки, нї, то була особлива охота; про неї майже так оповідав баштанник:

— Не веселі тепер часи, справдї невеселі, якось стало і холоднїйше і скучнїйше; от від Очаківської зими, як Москалї принесли з собою сніг та морози, то й доси не виведуть ся: мабуть сподобалось; та й сонце щось сьвітить не по давньому: стане вечеріти, так хоч кожух надягай. А потїхи теперішні, сором сказати, галушки та горівка—бабські потїхи; нема характерства, зовсїм нема. В давнину, ще зза моєї памяти, які бували веснами охоти... Дурні! скаже хто-небудь, охотять ся весною; дурні, і я скажу, а то все таки охотились і не були дурні. Охота охотї не рівна.

Як люде бувало пообсївають ся в поли, зовсїм обсїють ся, і гречки посїють, а косити ще рано, тут і піде гульня: парубки одягнуть ся гарненько, вийдуть після обіда на вигін, ляжуть на зеленій травици на спину і дивлячись на небо, курять люльки та сьпівають пісні; або обернувшись спиною на верх, курять люльки і розказують що небудь; вечером, звісно, прийдуть дївчата і піде инша веселість.

От так иноді лежать парубки, та говорять між собою, що вже досить лежали, набрались сили, та не знають куди дївати; а тут де не возьметь ся який небудь із Запорожа характерник, виросте перед [illegible]цїм із землї, та й стане насьмівати[illegible] „От, каже, де лежать гречкосії; [illegible] одної козацької душі нема, а [illegible]и годовані”, та й ще не мало [illegible]ного...

[illegible]о-ж то з[illegible] характерник бував,

— Характерник бував чоловік розумний, і знав всяку всячину; його куля не брала, і шабля не рубала; в нього на все було средство і спосіб, на [illegible] добре слово і пожиток. Характерники знали всї броди і плави по Дніпрі і иньших річках; характерник з води виводив сухого а з огню мокрого; в них була лицарська совість і добряча душа: Жидів та иншу погань били, грабили, палили, а церкви не забували. От що були характерники! Хлопцї бувало розсердять ся на характерника за насьмішки, встануть і захотять його порядком попобити. Тодї характерник скаже:

(Дальше буде).

ЧУДОВА ДІВЧИНА.

Зелені гаї та луки. Вони весело блищать під теплим сонечком і весело бігає по них невеличке хлопя. Хлопчик бігає по луках, по гаях, любує квітками, пестить ся на зеленій шовковій травици. Йому весело, бо ще жадна сумна думка не заходила до його головоньки і він бігає і любує білим сьвітом.

І йому так гарно і так легко, немовби він на небачних крилах лежить у високому прозорому повітрю, серед моря золотого проміня, серед дзвінких сьпівів пташок.

Набігав ся хлопчик і прийшов до матери.

— Мамо! — каже він — там так гарно, так весело! квітки цвитуть, пташки сьпівають.

— Грай ся, мій синку, — каже мати журливо. — Грай ся, поки волы, поки не спіткало тебе лихо.

І хлопчик знову побіг в гай, але вже не втїшавсь так весело, як перше. Він усе думав, чого се мама казала про лихо і на що воно колись спіткає його. І задуманий сїв він на зелену травицю. У маленькій головцї линула думка по думцї. І мама люба і веселі гаї та луки з пташками та з метеликами і те лихо, що спіткає його... Погане лихо! На що воно? Він не хоче його, він поборе його, переважить... А може то мама так тільки казала, може лиха не буде? І богато-богато думок промайнуло у його маленькій головцї. Мрія силивала по мрії і, замкнувши очи, він забув скоро про всьо, що було навкруги — про веселих сьпівучих пташок...

Але що се? Здаєть ся йому, що на самому краю прогалини з'явила ся дївчина чудової вроди. Її очи як зорі сіяли, а шовкові хвилї пишного волося спадали на плечі і розсипали ся в низ по стану. Зелені гарні шати вкривали її, а гнучкий стан підперезаний був синим поясом. Але невесела вона була, мов хмарами було повите її високе біле чоло, а чудові очи дивили ся сумно і журливо. Вона тихо підходила до нього. І хлопчик побачив, що її білі рученята були сковані тяжкими кайданами. Кайдани пов'їдали ся в нїжні руки і поранили до кости біле тїло...

І дївчина тихо підійшла до хлопця і схилила ся над ним і засьпівала йому тиху-тиху пісню. І в тій пісні було стільки муки, стільки великого горя, що маленьке хлопяче серце тяжко защеміло в грудях. Вона сьпівала про те, як її скривдили сестри, як мучили її великою мукою, як закували в тяжкі кайдани. І вона підняла свої руки, брязчучі кайданами і показала свої рани маленькому хлопцеви. І хлопець бачив її рани і зрозумів її муку.

А дївчина сьпівала і сьпівала, і з тої пісні хлопець зрозумів всю її долю, зрозумів всьо її лихо. І повний сьвятого почуваня він простяг до неї руки. І дївчина взяла маленького хлопця і поцїлувала його в маленьке розумне чоло.

— Не забувай мене нїколи! — сказала вона. А як станеш великим і розумним, то прийди і виведи мене з неволї.

І по сьому слову вона зникла з очий. Нема більш чудової дївчини, не чути її пісні. Тільки зелені віти нахиляють ся над хлопчиком та пташки весело щебечуть, неначе бажаючи розважити його. А він все ще сидить і в його души відзиваєть ся сумна-сумна пісня, а на своїму чолї він чує дївочий поцїлунок. Вже сонце зайшло за гори і темрява почала огортати землю. Тодї тільки учутив ся хлопчик, замислений вернув ся до дому і нічого не росказав матери, а мовчки ліг на постелю і до самого ранку не міг заснути.

Виріс хлопчик і став великим і розумним. Але він не забув безщасної дївчини і що дня сьпівав він ту пісню, що вона просьпівала йому малому. І другі люди чули ту пісню і глузували з нього, казали, що він жене ся за мрією, що тої дївчини не було і не буде. Але він не вважає на те, він вірить, без краю вірить сьвятою незломною вірою вірить. І він працює невпинно, що прийде час, коли з білих дївочих рук спадуть кайдани і він побачить її знову веселу і щасливу...

В. Чайченко.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕПТЕМБЕР 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	322	06
2	Mt. Carmel, Pa	72	15
3	Olyphant, Pa	260	85
4	Jersey City, N. J.	52	14
5	Mt. Carmel, Pa	92	20
6	Brownsville, Pa	100	35
7	McAdoo, Pa	164	87
8	Elmira Heights, N. Y.	55	50
9	St. Clair, Pa	153	40
10	Ansonia, Conn.	101	99
11	Waterbury, Conn.	33	00
12	Yonkers, N. Y.	102	81
13	Troy, N. Y.	32	39
14	St. Louis, Mo.	114	68
15	Buffalo, N. Y.	43	14
16	Lansford, Pa	235	32
17	West Pawlet, Vt.	47	00
18	Seymour, Conn.	29	75
19	Priceburg, Pa	79	28
20	Jessup, Pa	73	57
21	Mayfield, Pa	17	00
22	Manown, Pa	3	40
23	Homestead, Pa	89	50
24	Shamokin, Pa	24	32
25	Trauger, Pa	57	46
26	Belle Vernon, Pa	29	00
27	Glen Lyon, Pa	63	78
28	Mahanoy Plane, Pa	198	06
29	Rhone, Pa	67	00
30	Breslau, Pa	90	94
31	Eleanor, Pa	35	00
32	Trauger, Pa	93	50
33	Northampton, Pa	232	31
34	Old Forge, Pa	29	00
35	Whitney, Pa	52	49
36	Scottdale, Pa	47	00
37	Chisholm, Minn.	77	96
38	Auburn, N. Y.	88	85
39	Syracuse, N. Y.	50	57
40	Edwardsville, Pa	32	80
41	Westmoreland, Pa	37	99
42	Passaic, N. J.	103	48
43	Simpson, Pa	38	70
44	Mt. Carmel, Pa	12	00
45	Philadelphia, Pa	38	68
46	Plymouth, Pa	163	75
47	Ambridge, Pa	—	—
48	McKeesport, Pa	109	92
49	Powhatan, W. Va.	19	75
50	Desloge, Mo.	4	00
51	Yatesboro, Pa	55	95
52	Holyoke, Mass.	17	14
53	Pittsburg, Pa	207	69
54	Terryville, Conn.	15	99
55	Carnegie, Pa	107	70
56	McKees Rocks, Pa	52	74
57	Cohoes, N. Y.	30	57
58	Ramey, Pa	83	32
59	Leinsering, Pa	54	87
60	Baltimore, Md.	13	58
61	Dunlo, Pa	105	57
62	Monessen, Pa	—	—
63	Ford City, Pa	82	82
64	Gradatim, Pa	9	00
65	Elizabeth, N. J.	99	71
66	New York, N. Y.	49	95
67	Butler, Pa	174	64
68	Ansonia, Conn.	19	69
69	New York, N. Y.	21	57
70	Jersey City, N. J.	111	91
71	Franklin Furnace, N.J.	21	85
72	Alden Sta., Pa	84	71
73	Providence, R. I.	13	91
74	Granville, N. Y.	19	50
75	Mt. Carmel, Pa	23	00
76	Newark, N. J.	33	25
77	Yorkville, O.	22	74
78	Minersville, Pa	201	14
79	Meyersdale, Pa	17	00
80	Pleasant Valley, Pa	62	00
81	Baltimore, Md.	21	25
82	New Alexandria, Pa	99	71
83	Carnegie, Pa	12	42
84	Canonsburg, Pa.	—	—
85	Hazleton, Pa	167	00
86	Olyphant, Pa	76	25
87	Lancaster, N. Y.	31	85
88	Tonawanda, N. Y.	10	71
89	Simpson, Pa	15	00
90	Centralia, Pa	—	—
91	McKees Rocks, Pa	148	73
92	Taylor, Pa	142	66
93	Newburgh, O.	18	00
94	New Britain, Conn	50	98
95	Beavers Meadows, Pa	64	99
96	Pittsburg, Pa	65	26
97	Marion Heights, Pa.	18	00
98	Shenandoah, Pa	29	57
99	Wilkes Barre Pa	106	23
100	McKeesport, Pa	13	99
101	Canonsburg, Pa	7	13
102	Cleveland, O.	97	49
103	Export, Pa	6	00
104	Perth Amboy, N. J.	109	15
105	Nicetown, Pa	23	40
106	Chicago, Ill.	87	88
107	Sayre, Pa	47	71
108	New York, N. Y.	87	19
109	Ellswoth, Pa	34	90
110	Leetsdale, Pa	35	20
111	Allegheny, Pa	21	85
112	Cleveland, O.	22	25
113	New Florence, Pa	60	97
114	Dunmore, Pa.	59	00
115	New Philadelphia, Pa	33	00
116	Chisholm, Minn.	14	81
117	New York, N. Y.	63	56
118	Pittsburg, Pa	13	13
119	Latrobe, Pa	45	75
120	Spangler, Pa	70	76
121	Trenton, N. J.	142	27
122	Trenton, N. J.	76	98
123	[illegible]ton, Pa	212	26
124	Ormrod, Pa	61	98
125	Chicago, Ill.	8	41
126	Beaver Dale, Pa	35	00
127	Buffalo, N. Y.	50	55
128	Lorain, O.	22	17
129	Sykesville, Pa	53	48
130	Pittsburg, Pa	35	41
131	Buffalo, N. Y.	8	92
132	McKeesport, Pa	41	35
133	Newark, N. J.	42	53
134	Ernest, Pa	43	00
135	Smoke Run, Pa	168	15
136	Carnegie, Pa	31	81
137	West Seneca, N. Y.	8	00
138	Philadelphia, Pa	10	85
139	Oil City, Pa	29	00
140	Youngstown, O.	89	10
141	Little Falls, N. Y.	34	99
142	Elisabeth, N. J.	—	—
143	Windber, Pa	35	00
144	New York, N. Y.	31	85
145	Altoona, Pa	23	00
146	McKees Rocks, Pa	41	00
147	Allentown, Pa	112	00
148	California, Pa	21	00
149	West Seneca, N. Y.	38	00
150	Pittsfield, Mass.	17	14
151	Allentown, Pa	12	60
152	Homestead, Pa	44	75
153	Berwick, Pa	87	96
154	Dunmore, Pa	34	00
155	Perth Amboy, N. J.	24	58
156	Sheffield, Pa	21	30
157	Donora, Pa	65	69
158	New Kensington, Pa	—	—
159	Herkimer, N. Y.	31	13
160	Jamaica, N. Y.	34	89
161	Tower City, Pa	24	00
162	Scranton, Pa	67	22
163	Edmonton, Alta.	—	—
164	N. Hadley, Mass.	16	28
165	Chicago, Ill.	76	97
166	Barnesboro, Pa	48	00
167	Cumbola, Pa	31	84
168	Perth Amboy, N. J.	30	54
169	Scranton, Pa	34	57
170	Chauncey, Pa	37	09
171	Pittsburgh, Pa	55	78
172	Fredericktown, Pa	25	00
173	Cleveland, O.	30	57
174	Oxford Furnace, N. J.	36	80
175	Detroit, Mich.	29	63
176	New Burgh, N. Y.	20	70
177	Vegreville, Alta., Can.	6	00
178	Manchester, N. H.	7	85
179	St. Louis, Mo.	69	64
180	Scarbo, W. Va.	36	00
181	Manville, R. I.	5	14
182	Dixonville, Pa	45	19
183	Sunderland, Mass.	18	14
184	Whiting, Ind.	54	00
185	Hazleton, Pa	54	75
186	McAdoo, Pa	41	42
187	Ford City, Pa	25	99
188	Ginter, Pa	70	99
189	South Fork, Pa	42	14
190	Newark, N. J.	23	95
191	Troy, N. Y.	40	57
192	Herkimer, N. Y.	35	66
193	Red Star, W. Va.	22	00
194	Minneapolis, Min.	23	14
195	Peckskill, N. Y.	19	92
196	Whiting, Ind.	46	50
197	Swoyers, Pa	53	31
198	Port Jerwis, N. Y.	24	56
199	Whiting, Ind.	35	70
200	Syracuse, N. Y.	11	87
201	Whippany, N. J.	14	28
202	Auburn, N. Y.	22	25
203	Brooklyn, N. Y.	26	25
204	New York, N. Y.	11	84
205	Emerald, Pa	32	28
206	Woonsocket, R. I.	16	50
207	Jeanette, Pa	69	63
208	Kingston, Pa	73	64
209	Carteret, N. J.	102	50
210	Westchester, N. Y.	18	00
211	Stapleton, N. Y.	15	77
212	Cleveland, O.	17	00
213	Bayonne, N. J.	29	06
214	McKees Rocks, Pa	26	98
215	New York, N. Y.	19	06
216	Hazleton, Pa	45	00
217	Rochester, N. Y.	21	72
218	Youngstown, O.	—	—
219	Bakerton, Pa	63	25
220	Brooklyn, N. Y.	12	71
221	Chicago, Ill.	29	93
222	Mahanoy City, Pa	80	01
223	Port Buckley, Pa	55	85
224	Belle Valley, O.	26	50
225	Desloge, Mo.	65	00
226	Hammond, Ind.	24	00
227	Derry, Pa	54	95
228	St. Clair, Pa	23	00
229	Scranton, Pa	131	39
230	Monessen, Pa	17	57
231	Scranton, Pa	32	70
232	Hinsdale, N. H.	—	—
233	Passaic, N. J.	—	—
234	Elizabethport, N. J.	33	01
235	Rossford, O.	34	06
236	Ambridge, Pa	12	12
237	Chester, Pa	42	29
238	New Alexandria, Pa	7	57
239	Philadelphia, Pa	60	82
240	Phoenixville, Pa	10	00
241	Newark, N. J.	16	54
242	Hawthorne, Ill.	13	43
243	West Pullman, Ill.	16	27
244	Bellefonte, Pa	26	87
245	Trenton, N. J.	42	00
246	Crompton, R. I.	10	49
247	Wilmington, Del.	34	87
248	Coatesville, Pa	36	48
249	Nanticoke, Pa	39	50
250	Pittsburg, Pa	36	95
251	Cleveland, O.	26	32
252	Northampton, Pa	19	85
253	Lopez, Pa	47	49
254	New Britain, Con.	—	—
255	West Newton, Pa	32	85
256	Ronco, Pa	21	49
257	Spring Valley, N. Y.	12	56
258	W. E. Pittsburgh, Pa	25	59
259	Chicago, Ill.	18	30
260	Taylor, Pa	37	50
261	Taylor, Pa	30	00
262	Ansonia, Conn.	14	64
263	McKees Rocks, Pa	32	57
264	Juliet, Ill.	45	75
265	Taylor, Pa	53	42
266	Glen Lyon, Pa	27	71
267	Kingston, Pa	28	77
268	Duquesne, Pa	42	20
269	East Chicago, Ill.	35	00
270	Youngstown, O.	24	35
271	Troy, N. Y.	24	55
272	Delano, Pa	14	60
273	Hudson, N. Y.	58	35
274	Youngstown, O.	30	84
275	Perth Amboy, N. J.	38	00
276	Ambridge, Pa	50	96
277	Hartford, Conn.	18	08
278	Wilkes Barre, Pa	37	93
279	Glen Campbell, Pa	16	00
280	Butler, Pa	41	56
281	Manchester, N. Y.	22	00
282	Syracuse, N. Y.	23	41
283	Auburn, N. Y.	10	55
284	Rome, N. Y.	9	14
285	Glassport, Pa	15	85
286	Lorain, O.	19	14
287	Carnegie, Pa.	51	12
288	So. Betlehem, Pa.	26	50

Прихід за місяць Септембер єсть 14.022.70

Розхід за місяць Септембер.

Посмертне по бл. п.:

Юрку Михайлишині, Ambridge, Pa.	1000.00
Івані Стефаник, Northampton, Pa.	100.00
Володимирі Турула, New York, N. Y.	1000.00
Дмитрі Драґан, Granville, N. Y.	500.00
Михайлі Подоляк, Allegheny, Pa.	550.00
Івані Волошиновичу, Alden, Pa.	1000.00
Івані Жентичці, Irwin, Pa.	400.00
Николаю Крайківськім, Taylor, Pa.	178.70
Ксені Телеп, Yonkers, N. Y.	400.00
Зузанні Секула, McKees Rocks, Pa.	400.00
Еві Іванцьо, Olyphant, Pa.	400.00
Юрку Дзюбі, Ramey, Pa.	179.90

Запомога для:

Семена Якимця, Pittsburg, Pa.	200.00
Івана Рилуфа, New Florence, Pa.	200.00
Йосифа Тенчі, Plymouth, Pa.	100.00
Василя Цуркан, Ansonia, Conn.	50.00
Йосифа Фідик, Chester, Pa.	10.00
Петра Коваля, Cleveland, O.	50.00
Анни Паславської, Pittsburg, Pa.	50.00
Олекси Турай, Sheffield, Pa.	10.00
Антона Шкробали, Chicago, Ill.	25.00
Михаїла Крайника, Chicago, Ill.	25.00
Антона Романишина, Pittsburg, Pa.	25.00
Йосифа Олексик, Yorkville, O.	100.00
Катерини Лях, Syracuse, N. Y.	50.00
Анни Міжічко, Whiting, Ind.	40.00

Сир. часть по:

Теодорі Головчак, Mt. Carmel, Pa.	381.00
Гнаті Шкирпан, Perth Amboy, N. J.	500.00
Насті Конкольняк, New York, N. Y.	300.00
Андрею Голді, Hazleton, Pa.	269.34
Орґан Р. Н. Союза	1420.40
Платня Головного Уряду	270.00
Надгорода Орґанізаторів	64.08
Засіданя Головного Уряду	123.70
Адміністрація Р. Н. Союза	172.72
Розхід за Септембер єсть:	$10.544.84

Зіставленє:

Прихід за Септепмбер єсть:	14.022.70
Готівка з кінцем Авґуста була	65.795.92
Весь прихід	$79.818.62
Розхід за Септембер	10.544.84
Готівка з кінц. Септ. остає	$69.273.78

Д. Капітула, г. пред[illegible],
А. Шар[illegible], г. кас.,
С. Ядло[illegible]й, г. ф. секр.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕПТЕМБЕР 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	14	75
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	6	75
4	Jersey City, N. J.	4	15
5	Mt. Carmel, Pa.	3	00
6	Brownsville, Pa		50
7	McAdoo, Pa	11	66
8	Elmira, N. Y.	10	25
9	St. Clair, Pa	5	00
10	Ansonia, Conn.	10	55
11	Waterbury, Conn	2	00
12	Yonkers, N. Y.	2	00
14	St. Louis, Mo.	7	15
18	Seymour, Conn.	3	60
19	Priceburg, Pa	9	24
20	Jessup, Pa	5	25
21	Mayfield, Pa		50
24	Shamokin, Pa		48
26	Belle Vernon, Pa		79
27	Glen Lyon, Pa	11	40
28	Mahanoy Plane, Pa	3	25
29	Rhone, Pa	5	65
30	Breslau, Pa	3	85
33	Northampton Pa	26	55
35	Whitney, Pa		25
36	Scottdale, Pa	4	55
37	Chisholm, Minn.	5	24
38	Auburn, N. Y.	2	25
39	Syracuse, N. Y.	2	25
42	Passaic, N. J.	10	35
43	Simpson, Pa	4	50
45	Philadelphia, Pa		75
46	Plymouth, Pa	10	80
48	McKeesport, Pa	3	25
53	Pittsburg, Pa	10	29
55	Carnegie, Pa	5	50
56	McKees Rocks Pa	2	75
58	Ramey, Pa	2	85
59	Leisering, Pa	4	10
60	Baltimore M. D.	2	70
61	Dunlo, Pa	1	75
63	Ford City, Pa	1	75
65	Elizabeth, N. J.	2	75
67	Butler, Pa	3	00
68	Ansonia, Conn.	3	50
70	Jersey City, N. J.	5	25
72	Alden Sta, Pa	10	00
73	Providence, R. I.	1	00
82	New Alexandria, Pa	4	00
83	Carnegie, Pa		25
85	Hazleton, Pa	4	75
86	Olyphant, Pa		50
87	Lancaster, N. Y.	2	15
91	McKees Rocks Pa	1	70
92	Taylor, Pa	5	25
96	Pittsburg, Pa	6	50
97	Mar. Heights, Pa		25
98	Shenandoah Pa	1	50
99	Wilkes Barre, Pa	1	00
102	Cleveland, O.	1	00
104	Perth Amboy, N. J.	5	65
105	Nicetown, Pa		75
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	3	00
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth, Pa		75
113	New Florence, Pa		50
116	Chisholm Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa	3	50
121	Trenton, N. J.	19	24
123	Scranton, Pa	5	00
126	Beaverdale, Pa	1	00
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	2	00
129	Sykesville, Pa	2	25
130	Pittsburg, Pa	1	50
132	McKeesport, Pa.	3	75
133	Newark, N. J.	1	75
135	Smoke Run, Pa.	2	37
136	Carnegie, Pa.		25
140	Youngstown, O.	1	25
144	New York, N. Y.		50
147	Allentown, Pa	6	00
148	California, Pa	1	00
182	Dixonville, Pa	1	75
188	Ginter, Pa.	1	65
201	Whippany, N. J.		75
203	Brooklyn, N. J.		50
207	Jeanette, Pa.	1	80
208	Kingston, Pa	11	65
213	Bayonne, N. J.		68
214	McKees Rocks Pa.		50
222	Mahanoy City Pa.	4	50
227	Derry, Pa.	2	95
229	Scranton, Pa.	7	85
244	Bellefonte, Pa	2	00
245	Trenton, N. J.	2	75
247	Wilmington, Del.		50
257	Spring Valley, N. Y.		25
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
273	Hudson, N. Y.		75
276	Ambridge, Pa.		25
286	Lorain, O.		25

Разом . . $381.89

F186

Зіставленє:

Прихід за місяць Септембер єсть	381.89
Готівка з кінцем Авґуста остала	9.021.84
Весь прихід	9.403.73
Розхід за Септембер	15.00
Готівка з кінц. Септембра остає	9388.73

Д. Капітула г. предс.
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

Відозва.

Сердечні Сини і Доньки України Руси!

З далеких окраїн нашої рідної землї, від високих гір, зелених лісів і бистрих ручаїв посилаємо Вам поклін і щире поздоровленє!

Згуртовані в одну сьвідому і карну громаду, бажаючи після своїх маленьких сил щиро послужити народній справі, основалисьмо з початком сего року Філію Руського Товариства педаґоґічного в Горлицях, а в слід за сим з початком шкільного року 1910—11 отворилисьмо при сїй Філії українсько-руську бурсу.

З твердою постановою задумуємо повести з Богом зачате діло. А що в сїм роцї ограничилисьмо ся тілько на горлицький повіт, то принялисьмо до бурси лише дванайцять учеників (9 ґімназіяльних, а 3 до шкіл народних).

Діло се здвигнулисьмо не для слави, лише на те забираємо ся до працї, щоби виховати молоде лемківське поколінє ідейно, скропити його серця живучою росою науки і просьвіти, розпалити в його непорочних душах огонь любови і посьвяти для рідного народу.

Жиючи серед народа, що підбурюваний темними зросийщеними духами „не знає що творить", не страхаємо ся ворожих нападів, але ідемо отверто і відважно на стрічу золотому сонцю, яке і над Лемківщиною вскорі засяє.

Працї і жертв ми не поскупимо, але сего за мало, бо нас тут не богато. Ми однак віримо, що дорогі Родимцї нас не опустять і матеріяльно поможуть в розпочатім дїлї — тим більше, що маємо тут до діла з сильним і небезпечним противником, і що супроти нас стоїть на шістьморґовім шматї землї щедро запомагана рублями „русская (russisch) бурса" в котр[illegible] в молоді серця вщіплює ся ненавист[illegible] та погорду до свого рідного сло[illegible] і рідних батьків.

І не диво. Моск[illegible] цїли, кинула о[illegible] довгі, де поки що н[illegible] національ[illegible] неосьвідомлений, нидіє в руках за[illegible] морочених і бутних московських во[illegible]реїв. Не менше — як відомо — звернувши вона своє око на границю почавши від Бродів до Сокаля. Се добре обдумана і витичена мета, щоби в відповідний час замкнути перстенем наш сьвідомий народ. Се страшне. Але ту і там є сила селян, що не хотять доптати своїх найдорожших сьвятощів — рідної мови — віри, котру одідичили по батьках, але раз на все бажають остати вірними синами свойого народа. І для тих то в першій мірі жертвуємо свої невеликі сили і матеріяльну підмогу.

Лемки — се елемент твердий мов криця, що ніяк не дасть ся винародовити, тим більше змосковщити, а що остають і до нинї на невластивій дорозї, то не їх в тім вина, бо вони лише несьвідомо вірять своїм провідникам, котрі неясно річ представляють і їх одурюють.

Отже де як де, але тут на Лемківщині, звідки рекрутує ся таки з дїтий нашого народа найбільше перевертнів-янічарів, що відтак і дальше заражують здоровий наш орґанізм, треба як найбільше працї і матеріяльної помочи. Число наших питомцїв, як на початок серед дуже невідрадних обставин вдоволяюче, і ми сподїємо ся, що воно через рік подвоїть ся.

Тому то простягаємо руку і просимо о поміч.

РОДИМЦЇ! Ви нам мусите [illegible]пішити з помочію, щоби ми могли тих наших дїтий огріти і прокормити, та постарати ся о власну хату, бо мешканє в комірнім стоїть нас дорого. Ми віримо, що поможете нам в сїм тяжкім дїлї, а ми також не пожалуємо жертв, тай стоятимемо тут на окраїнах сьвятої Руси-України на [illegible]стовпи, піддержуючі стїни нашої хати.

Ласкаві жертви, хот[illegible] най[illegible]нійші, на горлицьку р[illegible]сько-ук[illegible]ську бурсу просимо пос[illegible] на о. Омеляна Менцїнсько[illegible] [illegible]ластові — почта Роп[illegible]

Від Виділу бурси [illegible] Педа[illegible] в Горлицях, [illegible]

о. Смеля[illegible]
[illegible] о. Аввак[illegible]

„SWOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager
184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21. 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА”
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза”, виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від [illegible] або аґента на експресовім офіцині на нашу адресу, бо без того не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригодні до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

ПРОТОКОЛ

[illegible] XI. [illegible] КОНВЕНЦІЇ РУСК. НАРОД. [illegible] В АМЕРИЦІ, КОТРА ВІДБУЛАСЬ ДНЯ 20, 21, 22 і 23 ВЕРЕСНЯ 1910 В КЛІВЛЕНД, О.

(Дальше)

ТРЕТИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАНЬ
22. вересня.

По отвореню засїданя і прочитаню протоколу з попередного дня Преосьвященний Владика Кир Сотер Ортинськийяко предсїдатель статутової комісії предкладає слїдуючі параґрафи до зміни.

§. 1. Артикул I. має звучати так: „Назва сеї орґанїзації є: „Греко-католицький-Руський Союз в Америці“— в скороченю „Г. К. Р. С.“. По анґлїйски: „The Greek Catholic Ruthenian Union of America“, — в скороченю „G. C. R. U.“.

Над сим внесенєм вивязалась оживлена дискусія а на конець заряджено поіменне голосованє. Внесенє се перейшло 218 голосами проти 69.

Дальше ухвалено:

Арт. I. 2. буде звучати: „Патроном греко-католицького руського Союза є сьв. Володимир.

Арт. I. 3. Гр. кат. руський Союз уживає печати з написею: „Греко-католицький руський Союз в Америці, „The Greek Catholik Ruthenian Union of America“.

Арт. II. Голова 2, §. 6., буква а) З'єдинати братньо всіх Русинів греко-католиків і їх потомків замешкалих в Америці, котрі суть при добрім здоровлю.

Арт. II. Голова 3. §. 7. „Річні засїданя головн. Виділу відбувають ся: першого вторка в септембрі.... однак в такім стейтї або провінції, деби відбуте того ж потягнуло за собою як найменші кошта.

[illegible]рт. II. Голова 4. §. 42. має ма[illegible] додаток. . . . . де [illegible] більший процент і „має [illegible] поратованє членів, [illegible] власної вини) еще не [illegible] статутів на підпо[illegible]

[illegible] §. 51 [illegible] руськ. Союза [illegible] має [illegible]

а) перестерігаючи сего, щоби кождий член відправив великодну сповідь, — б) має наглядати над орґаном гр. кат. руськ. Союза, щоби не було в нїм жадних статей, противних вірі анї правдам релїґійним.

Єсли би головний редактор помимо упімнень духовного отця виступав в орґанї против віри, то духовн. отець має право зажадати від головн. уряду иншого редактора, що буде шанував релїґійні переконаня членів.

Кождого отця духовного предкладає до вибору Конвенції руський Епископ в Америці.

Арт. VI. Гол. 2. §. 89. „Кождий відділ, котрий виповнив всі свої обовязки взглядом гр. кат. руськ. Союза, має право вислати одного делеґата на конвенцію, котрий мусить бути членом гр. кат. Союза. I лиш греко-католик Русин може бути делеґатом на конвенцію гр. кат. Союза“.

Арт. I. Гол. 2. §. 133. 4. „На мітінґу не можна говорити про справи політичні, анї виступати проти віри і релїґії.

Арт. I. Гол. 1. §. 193. „Кождий здоровий Русин греко-католик, муж чи жена.... може стати ся членом гр. кат. руськ. Союза“.

Ухвалено додати до статутів:

Кождий член, котрий був правильним членом гр. кат. руськ. Союза і опустив границї Америки, може бути і на дальше членом гр. кат. руск. Союза — єсли буде платити точно вкладки до свого братства.

Єслиж би член не заплатив за оден місяць, то братство має право того члена виключити.

§. 41. Має звучати: Щомісячна 5 ц. вкладка і т. д.

Ухвалено, що в статутї має бути зазначено, що Свобода словеньска буде виходити в язуці руськім — в передруці латиньскими буквами.

Конвенція має відбуватись в такій місцевости, в котрій околици єсть найбільше число братств, щоби видатки на конвенцію були як найменьші.

§. 103. Буде звучати: „Головний предсїдатель покликує предсїдателя конвенції і комітет верифікацийний, котрих конвенція може потвердити або відкинути.

Ухвалено, що при кінци статута маєсь долучити молитву, котроюб братства розпочинали і кінчили мітінґи.

На конець ухвалено, що головні урядники мають право голосувати при виборі нового уряду.

Сим ранїшне засїданє скінчено.

По полудни.

По принятім звичаю отворено засїданє і удїлено голосу п. Евгенови Гвоздикови, котрий здав справозданє шконтруючої комісії для провіреня маєтку Свободи. Справозданє звучить:

Справозданє комісії для провіреня маєтку Свободи.

Комісія складалась з 5 членів: Евгенія Гвоздика, Івана Федана, Івана Папа, Ілька Моранця і Льва Монїти.

Менаджер п. Константин Кирчів предложив висше згаданій комсії усї книги враз з рахунками, квітами, ведені від дня 23. липня 1908. Комісія провірила головну книгу приходів і розходів, пічручні записки, поквітованя на всякого рода виплати, чеки, депозитову книжочку, спис довжників і т. д.

Після опінії комісії, яка випала прихильно, менаджер вивязав ся зі свого обовязку, що впрочім і попередні контролї виказували. Дрібні незначні похибки, які тут і там закрались, менаджер вияснив і дав комісії потрібні інформації. В його користь винайшла комісія квоту 1 дол. 25 ц., а вийшло се з ошибки в місяцях червни і липни 1909.

Після точного обчисленя виносив прихід за час, як попередно сказано

квоту . . .	$47.646·50
розхід . .	41.076·06
остає в касї .	$6.570·44

до дня 13. вересня 1910.

На довзї єсть квота $500·36.

На банковій книжочці $6.281·16.

Зваживши то все, комісія уважає за відповідне поставити Хв. Конвенції під розваґу слїдуюче внесенє:

XI Головна Конвенція, узнаючи працю менаджера, зволить уділити йому абсолюторію враз з висказанєм вотум довіря.

Зваживши знову, що члени комісії мали доволї праці над справою переглядaня книжок а через те були позбавлені участи в нарадах і голосованю, комісія ставить внесенє в формі прошеня, признати членам комісії додаткову нагороду в висоті $5·00 для кождого.

Cleveland, O. 22. вересня 1910.

Евген Гвоздик, в. р. *Іван Федан, в. р.*
Іван Пап в. р. *Ілько Моранец в. р.*

P. S. Член комісії Лев Монїта відступив в часї засїданя без поданя причини.

Повисше справозданє приняла Конвенція і по дискусії удїлено менаджерови абсолюторію враз з висказанєм вотум довіря.

Ухвалено дальше, що кождий член всїх комісий одержить квоту $5·00 на одного яко винагороду за працю.

П. Лев Монїта заявив, що в комісії через цїлий час не був присутний тому, що хотїв бути на засїданях Конвенції і що до винагороди не має жадних претенсий.

Дальше приступлено до справозданя комісії просьб і скарг. Всч. о. Данилович предкладає просьби, котрі комісія узглянила і порішила предложити Конвенції.

Конвенція увзляднила слїдуючі просьби і порішила виплати:

Іванови Цаняк з від. 110 за окалїченє на ногу $200 — після статута.

Василеви Ґарадам з від. 116. по 100 дол. річно, доки не вибере посмертного.

Сильвестрови Гривняк, з від. 217 за утрату пальців в руці $100 дарувати.

Відділам 82, 41, 119 і . . . . . ухвалено дати запомогу $500 з каси Союза на час страйку.

При сїм ухвалено, що уповажняєсь головних урядників удїляти на будуче членам гр. кат. руськ. Союза запомоги, єсли члени в часї страйку будуть потребувати і о се будуть уряд просити.

Василеви Плавяник з від. 242 подаровано $50 за простріленє руки.

Йосифови Піш, з від. 190, хорому на хронїчну хоробу руки, одноразовий дар $100.

Аннї Жак, женї Івана з від. 126, котра не знає, де дїв ся муж, порішено звернути всї вкладки, котрі она заплатила, а єсли удовіднить, що Іван не жиє, має виплатитись посмертне, наколи він умер будучи еще членом.

Женї Петра Паславского, з від. 130, ухвалено дати $50 запомоги. Наколи удовіднить смерть Петра, виплатить ся решта посмертного.

Василеви Гриценко з від. 65, котрий єсть невилїчимо хорий, ухвалено по $100 річно, доки не вибере посмертного.

Йосифови Фідик з від. 237 за утрату пальця $10.

Михайлови Крайник і Антонови Шкрабут з від. 165 признано по $25 з фонду бідних.

Петрови Коваль з від. 102 за 2 пальцї $50 запомоги.

Ксаверови Маркович з від. 4, хорому на невилїчиму хоробу, по $100 річно з посмертного.

Василеви Пач з від. 16, за невилїчиму хоробу виплатити цїле посмертне.

Відтак наступила перерва, в часї котрої відфотоґрафовано ся.

По перерві наступило справозданє шконтруючої комісії маєтку Союза. Справозданє зложив п. Дмитро Андрейко яко секретар комісії. Оно звучить:

Справозданє контрольної комісії, вибраної делеґатами XI. конвенції, до провіреня актів і книжок касових, дотичних майна Р. Н. Союза.

В склад комісії ввійшло 5 членів. До предложеня сего справозданя назначила комісія п. Дмитра Андрейка.

По точнім шконтрі предложених актів і книжок фінансових та при помочи деяких інформацій від дотичних урядників, знайшла комісія стан майна Р. Н. Союза в порядку, (кромі позиції Др. 638) а іменно:

Зіставленє майна Руского Народного Союза.

Фонд сирітский:

National Bank of Shamokin, Pa.	$3760·44
National Bank of Shamokin, Pa.	9000·59
National Bank of Shamokin, Pa.	9254·70
The Union Trust Co. of Pittsburg, Pa.	2610·59
Pittsburg Trust Co. . . .	3280·93
German Savings and Deposit Bank Pittsburg, Pa.	6850·20
The First National Bank McAdoo. Pa.	4113·50
Що робить суму	$38870·95

Фонд розпорядимий:

National Bank of Shamokin, Pa.	$2238·30
National Bank of Shamokin, Pa.	996·15
Готівка в руках головн. касієра	12000·00
Що робить суму	$15234·45

Фонд сирітський	$38870·95
„ розпорядимий . . .	15234·45
„ бідних National Bank of Shamokin, Pa. . . .	4735·31
Фонд народний National Bank of Shamokin, Pa. .	3959·34
Фонд резервовий National Bank of Shamokin, Pa. .	20733·91
Разом . . .	$83533·96

Стан каси молодечого Союза виносить . . . . $8713·46

В згаданій позиції н-р 638 суть зараховані другий раз і виплачені кошта подорожи і дієти для п. Кирчова в квоті $10·88. Таким чином стан каси Р. Н. Союза мавби виносити $83.544·84.

Стан сей зіставлений в книжках касових, годить ся з виказом стану майна Р. Н. Союза в повисше згаданих книжках банкових.

Чи однак нема більше яких ошибок в позиціях доходів і розходів сего комісія не могла провірити для браку потрібних до тої адміністрації актів і книжок та для деяких недокладних і неясних точок в веденю книжок касових — а іменно:

1. Для позиций доходів розметових від поодиноких відділів брак дотичних посьвідок.

2. Більша часть асиґнат суть без дотичних поквітовань і рахунків а представляють тільки загальну квоту, наказану дс виплати. (Належить провадити книгу асиґнат і виплат).

3. Дотичним сторонам висилано гроші через аґентів а нема на се посьвідок від тих-же аґентів. (Може лучше висилати гроші через почту та завести книгу висилок).

4. Брак книжочки видатків почтових і канцелярийних аби провірити точність виплачених на ту цїль квот грошевих.

5. Брак проваджeня ясної евіденції поодиноких фондів а особливо фонду сирітского. (Подавати в справозданях в „Свободі“ поодиноко позиції тих фондів а нї, тільки загально).

6. Брак асиґнат від Ч. 1475 до Ч. 1487.

7. Нема посьвідки (note) до права жаданя звороту запоруки винайму убікаций для Свободи в квоті $150·00 від Шайбера. Ся позиція втягнена в розходах разом з ремунерацією для адвоката за „note“ в квоті $25·00 — через що остаєсь она неясною. Рівнож і деякі недокладности в веденю книжок касових утруднюють орієнтованє ся в тихже а іменно:

1. Нема уваг що до решти квоти, коли з посмертного виплачено комусь тільки яку часть.

2. На сторонах місячних розходів записувано позиції не в своїм часї а по два місяцї втягнено під розходи одного.

3. Предмет доходу і розходу значений дуже загально.

4. Ч. 816. асиґната виписана на імя „Феина Кирик“ а чек виставлений на „Танька Кирик“. А се має бути та сама особа.

При веденю книжок касових належить перестерігати і се:

1. Нічого не вишкробувати а тільки перечеркнути і поправно побіч написати.

2. Невиповнені лінії належить перечеркнути.

3. Позиції з того самого дня або того самого рода належить зсумувати а так опісля вписати загальну суму в рубриці: „S-ma“.

4. Кожда сторона повинна бути зсумована до перенесеня.

Комісія подає рівнож еще отті запитаня і уваги.

1. X-та конвенція ухвалила кільком членам менші запомоги, та уряд виасиґнував їм сі квоти аж по двох місяцях. Гуманна річ виплачувати такі запомоги сейчас.

2. На якій підставі і з якого фонду виплачено з каси Р. Н. Союза кошта процесу против Арсенія.

3. Чому кошта засїданя Виділу Р. Н. Союза в Chicago такі великі.

4. Чому кошта подорожи предсїдателя до Cleveland за винайменим галї такі великі?

5. Чи була потреба замовляти в протягу послїдних двох лїт 11·000 відзнак.

В конець комісія осьвідчає, що поодинокі колюмни доходів і розходів для браку часу не счисляла, сподіючись, що контрольна комісія Виділова Р. Н. Союза се точно перевела.

Cleveland, O. September 22. 1910.

І. Ардан в. р. *Дм. Андрейко в. р.*
Ст. Демків в. р. *Петро Радицкий в. р.*

По справозданю комісії вивязалась дискусія. П. Ядловський на своє справозданє сказав тільки те, що дїловодство провадить так, як уміє а инакше не знає. Запитаний в другє що до квоти виплаченої на процес Арсенія відповів, що процес заплачено з розпорядимого фонду.

Що до позиції виплаченої чи властиво записаної два рази, хотяй п. Кирчів заявив що два рази не побрав лиш раз, п. Ядловський сказав, що верне він половину а половину казав вернути касієрови.

На запитанє чи потреба було 11.000 відзнак, відповів п. Лабовський, що в протягу двох лїт приступило до Р. Н. С. понад 12 тисяч членів, а кождий із них мусить мати відзнаку і тому потреба було замовити відповідне число відзнак.

П. Поливка вніс відтак, щоби урядникам ухвали вотум довірія. Ухвалено.

По сїм роздано бальоти, котрими голосувалось на кандидатів і заряджено нерерву а назначено засїданє на годину 8 вечером.

По перерві наступила дискусія над Свободою, так що до формату як рівнож і до змісту а властиво напрямі сї редаґованя. П. Андрейко домагав ся осібної часописи для дітий або бодай в Свободі кутика для дітий. О. Понятишин пояснив, з яких причин Свобода містила статї релїґійні. Причина була ся, що Свобода брала церков гр. кат. в оборону перед її ворогами.

Поставлено ріжні внесеня, до котрих малось вернути другого дня. Відібрано виповнені бальоти і засїданє замкнено.

(Дальше буде.)

В читальні.

В церковній салї і докола неї великий рух. Нарід товпить ся і ожидає нетерпеливо назначеної години на отворене читальняних зборів. Деякі громадяни обговорюють на всілякі лади свою щоденну журбу та горе, инші шукають за причинами людської нужди, а ще инші застановляють ся над тим, яку користь буде мати їх парохія з читальні. Хлопці жартують весело з дівчатами, а школярі та школярки грають ся пилками та кульками. Настрій сьвяточний та бадьорний, наче в велику храмову днину. Кождий надіє ть ся почути якесь нове слово, побачити нову якусь „параду“.

Не довго ждали. На розі улиці указав ся місцевий душпастир в товаристві своєї жени і учителя. На лицях сеї інтелїґентної трійки ясніла якась внутрішна радість, якесь вдоволене і самопевність.

— Слава Ісусу Христу! — повитали всї троє передні ряди ожидаючих громадян.

— Слава на віки! — відповіло кількох старших робітників, відкриваючи свої голови і здоровкаючись з прибувшими.

— А богато людий зібрало ся! Я не сподівав ся такого заінтересованя, — запримітив урадований сьвященик.

— Та то ще не всї! — відозвав ся хтось з гурту — там в салї під церквою далеко більше.

— А то слава Богу. Ходім до середини, не гаймо дорогого часу.

Сьвященик з жінкою і учителем подали ся до салї, а за ними посунуло шнурком ціле товариство.

Люди почали приміщувати ся поміж лавками і по кутиках, а коли успокоїло ся, виступив на естраду о. парох і отворив читальняні наради слїдуючою промовою:

Сьвітлї Збори!

Днесь по службі Божій мав я нагоду сказати вам кілька слів про потребу просьвіти взагалї, а у нашого народа з окрема. Не хочу на сїм місцї повторяти своєї ранїшної промови, але скажу вам коротко, по що саме ми тут в такім великім числї зібрались і чого домагає ть ся від нас наша народна повинність і наш національний обовязок.

Ми зійшли ся тут на те, щоби заложити свою власну читальню, в котрій будемо сходити ся при вільних хвилях і разом учити ся того всього, що кождій розумній людині до житя потрібне. Се буде школа для дорослих людий, але школа практична, не теоретична. Не будемо учити ся лекцій, як шкільна дітвора, а будемо богато читати, а ще більше слухати, як другі читають. Кожду гадку і кожде незнане слово буде тут пояснювати ся. З сього буде велика користь для читальників, бо вони навчать ся правильно думати і присвоять собі цїлий засіб невідомих слів та зворотів. Наша рідна мова дуже хороша і богата, але треба її знати і її учити ся. Деякі наші нерозумні люди помітують або і погорджують своєю бесїдою, а роблять так тому, що тої бесїди не знають.

Позаяк само читанє, а особливо читанє наукових річий, на довший час є трохи за монотонне і мучить увагу слухачів, то ми будемо читати лиш короткими відступами, а за те запровадимо собі всїлякі пожиточні розговори, в котрих обговорювати-мемо прочитане, або такі справи, які нам найбільше подобають ся і нас інтересують.

Крім того будемо собі оповідати всячину з нашого домашного і народного житя, а також всїлякі байки, казки, леґенди, приповідки, загадки і т. и. Будемо пригадувати собі нашу славну минувшину: за початки і устрій нашої Руси, за наших князів та королів, за руських бояр та вельмож, за козаків і їх славних гетьманів та атаманів, за Запорожську Січ і козацькі походи та битви, за українські кургани та могили, за наших славних героїв та мучеників за народню справу, за наших письменників і народних діячів, словом — за все, чим жила колишня Русь-Україна і чим вона жие і доси.

Побіч читаня, оповіданя і ріжних розговорів будемо також учити ся своєї рідної пісні і відповідних театральних представлень. Будемо давати вечерниці в честь наших заслужених людий, концерти та представленя на дохід нашої церкви, або на якісь народні цїли, а часом справимо собі великий баль на потїху нашим молодим танцюристам.

Ось так зачнеть ся у нас нове житє, новий рух, що буде осолодою нашої фізичної працї. Закликаю вас, мої чесні парохіяни, ставати в один ряд, під один спільний прапор. Записуйте ся всї в члени читальнї і начинайте з Богом хороше та пожиточне діло.

Належати до читальнї повинен кождий Русин і кожда Русинка. Се не є ніяка ласка, але конечний обовязок. Цїлий сьвіт поступає заєдно вперед і силою самого поступу толочить та угнетає тих, що не хочуть рушити ся з місця. Наш нарід має між культурними Американцями не дуже хорошу марку. Треба нам попрацювати над собою і переконати наших сусїдів, що ми теж розумні люди, а не бездушна худоба, що уміє тільки тяжко робити, а не уміє по людськи жити. Пора взяти ся до самообразованя та самопізнаня. Жиймо і поступаймо так, як жиють та поступають всї цивілїзовані народи. Не даймо на глум самих себе і усього нашого народа. Вперед, а буде побіда сьвітла над темнотою.

Бесїдника нагородили учасники грімкими оплесками.

Щоб не тратити богато часу, приступлено відразу до вибору читальняного виділу. На голову покликано одноголосно о. пароха, але сей зрік ся сього достоїньства, мотивуючи свою відмову тим, що до проводу в читальнї і взагалї у всяких народних справах повинні призвичаювати ся самі робітники, бо не всюди можна найти відповідну до сього інтелїґентну людину, а впрочім самі громадяни повинні научити ся дбати про свої питомі справи. З причини резиґнації сьвященика вибрано головою Дениса Кульчика, а містоголовою Юрка Скрутного. Секретаром вийшов через аклямацію Семен Скоробогатий а його заступником Іван Заплїтний. Касієром іменовано Павла Толочка, а застуником Петра Ворону. Обовязки біблїотекаря поручено Миколї Южному і Володимирови Чорному. Господарем читальнї вибрано Дмитра Нитлича, а до помочи приділено йому Максима Цьвіркуна. Ухвалено, що кождий член має платити 50 цн. вступного і 10 цн. місячної вкладки. Шкільна молодїж вільна від всяких оплат.

До читальнї вписало ся відразу около двіста членів, між ними кільканайцять жінок і дівчат. Шкільної дітвори сюди не вчислено. Слїдуюче засїданє назначено на другу недїлю, а через цїлий тиждень мав нараджувати ся над справами читальнї сам виділ, щоб приготовити усьо потрібне на найблизші сходини.

Відсьпівавши руські національні гимни, одушевлений нарід розійшов ся домів, жартуючи весело по дорозї.

Міністер торговлї про імміґрацію.

„Товариство видавців і редакторів неанґлїйських часописий в Америцї“, „Amer. Assoc. Foreign Newspapers“ відбуло в суботу, 12-го с. м. в Knickerbocker готелю Ню-Йорк свій другий річний бенкет, на якім 425 редакторів і видавців представляло 28 ріжнородних народностий. Президент Тафт виправдав свою неприсутність подорожю до Панами, але в своїм заступстві прислав д. Nagel-a, міністра торговлї та д. Hitchcock-a, ґенерального постмайстра. Кромі них з визначнїйших личностий були присутні на бенкеті д. Cortelyou, бувший міністер фінансів в кабінеті Рузвельта, еміґраційний комісар Williams та турецький амбасадор, Екселенція Mundji-Bei.

З посеред численних, виголошених в часі вечері бесїд, головно заслугує на увагу бесїда д. Наґля, міністра торговлї, позаяк вона піддала їдкій критиці теперішнє урядованє еміґраційних властий. „Як зачуваю“ — говорив він, — буває часом таке, що імміґрантів випускають з Еліс Айленд голодних, з зовсім порожними жолудками. Цїлий захід републики відчуває величезний брак охочих рук до управлюваня рілї і тому головним завданєм наших еміґр. властий повинно бути передовсїм туди звернути струю імміґрації“.

„Є у нас люди — говорив він дальше — які дуже радо спинилиб зовсїм імміґрацію, або бодай ограничили її до найменчих розмірів, але суть і такі, що вповнї розуміють вагу імміґрації для сего краю. (До сих перших належить передовсїм сам еміґр. комісар, Williams. —Прим. Ред.) Еміґраційні власти мають силу і власть, тим людям, що приходять тут з-за моря або дозволити вступу на амер. землю, або їх тут не впустити та відіслати їх туди, звідки вони прийшли. Рішеня в таких випадках часами суть вельми тяжкі, однак я стояв і стою завсїгди на такім становищи, що рішеня еміґр. властий не сьміють нїколи розривати родинних звязків прибуваючих тут імміґрантів. Ніяку родину не повинно ся нїколи розділювати, та коли заходить потреба, або усїх її членів допустити, або усїх депортувати. (Сими словами бесїдник безпощадно скритикував дотеперішнє поступованє еміґр. ком. Williams-а, якого присуди власне тим визначують ся в численних случаях, що розривають прибуваючі тут родини імміґрантів. — Прим. Ред).

„Але з другого боку, коли тут прибуде якась родина, а її батько чи мати на се годять ся, щоб одно чи двоє їх дїтий відіслати з поворотом до Европи — то таке їх поступованє робить на мене все дуже пригноблююче враженє. Але коли знова родичі суть вже тут в краю а їх родина, їх дїти допервa пізнїйше прибувають, то ціле моє єство здригає ся проти депортованя таких дїтий. (На жаль однак таке діє ся у нас щоденно — та чи навіть і не за згодою і відомостію самого бесїдника як безпосередного шефа еміґраційного комісаря. — Прим. Ред.) Найголовнїйшим однак уважаю рішенє питаня належитого розміщеня імміґрантів, та єсьм цїлком проти нерозумному нагромаджуваню ся їх в першій лїпшій пристани. І в тім випадку федеральний і стейтові уряди мусять йти руку в руку“.

Наприкінци звернув ся бесїдник до учасників з сими словами: „Ви маєте провід еміґрантів і тямте се, що сї еміґранти мусять з нами злити ся в одно. Се є наше серіозне бажанє. Ми зовсїм не думаємо прибуваючим тут валити колод під ноги (— щоденні приміри вказують на противне. — Прим. Ред) та в кождім случаю, коли гадаєте, що рішенє еміґр. властий є несправедливе, апелюйте проти нього. Добросердність президента дає хиба аж надто велику поруку, що зістанете вислухані та після справедливости розсуджені“.

Замітне також, хоч чисто льокального значіня, було справозданє нюйорського county clerk-а Шнейдера, з якого виходило, що за десять місяців в Ню-Йорку 12.119 осіб вибрало горожанські папери. Коли се число порівнаємо з 9.901 то є з тим числом, кілько людий взяло другі гор. папери за цїлий минувший рік, то слїдно зазначити величезний поступ. За послїдних 10 місяців вплинуло аплїкацій о перші папери 35.022 проти 13.021 в минувшім роцї. На жаль однак Русинів між ними треба глядїти зі сьвічкою в руках.

Се товариство журналістів, якого президентом є Люіс Гамерлінґ, хотяй існує допервa два роки, однак зазначило ся вже гарно в нашім житю за морем: именно його енерґічній акції треба завдячити, що минувшого року не ухвалено підвисшити поголовний податок від прибуваючих тут імміґрантів.

ЕОЛОВА АРФА.

(З „Золотого Засїву“).

Сонце рожеве на сходї сіяє,
Вітер пахучий летить над степами, —
Арфа еолова радісно грає,
Ніжнії звуки тріпочуть роями.

Слухають квіти, сколисані грою,
Слухають верби, шепочуть ся тихо,
В серці не плаче недоля з журбою,
Змовкло голоднє, непрошенe лихо...

Олекса Коваленко.

Просьба до всїх Вп. П. Урядників Р. Н. Союза.

Отсим просить ся усїх Вп. Панів Урядників і Виділових Р. Н. Союза прислати свої фотоґрафії в цїли поміщеня їх в калєндарі на 1911-ий рік. Зі взгляду на се, що пора і так вже спізнена, просить ся сї фотоґрафії надїслати о скільки мож як найскорше.

З поважанєм
А. Цурковський,
184 Hudson St., New York, N. Y.

КАЛЄНДАР.

Падолист.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
24	Четвер	Міни, Віктора
25	Пятн.	† Іосафата
26	Субота	† Іоана Злат.
27	Недїля	† Филипа ап.
28	Понед.	Гурія, Сам.
29	Втор.	† Матея ев.
30	Середа	Грегорія

НОВИНКИ.

** Дїлимо ся з нашими читачами сумною вісткою, що о. Лев Левицький, парох в Шенандорі, бувший предсїдатель X. і XI. конвенцій Р. Н. Союза, людина віддана усею душею свойому народови — тяжко захорів. Хорому отцеви шлемо від цїлої амер. Руси-України найщирійші бажаня якнайскоршого подужаня, щоб міг ще многі лїта трудити ся для добра народа.

** В минувшу недїлю 20-го с. м. о годинї 6-ій ранком в місточку Остапова помер найбільший ґеній російського народу, Лев Толстой. Про значінє та твори сего великана духа подамо обширнїйше в слїдуючім числї.

** В сумежній державі, Мексику, вибухнула кровава революція, звернена проти дотеперішному президентови, Діазови. Провідник повстанців, Мадеро, висказав провідну гадку революції словами: президент вільної републики мусить бути вибраний вільними голосами а не держаний силою баґнетів до смерти на своїм урядї. Революція обхопила не лиш усї сумежні мекс. стейти зі Злуч. Державами але сильно також розгоріла ся і на полудни. З усїх усюдів надходять вісти про криваві битви революціонерів з державними військами. І так в Закатекас, столици стейту того самого імени по кровавій битві лишило ся около 500 трупів Рівнож повстанці мали перетягнути на свою сторону войовниче племя Якві-індіянів які в силї 1000 людий рушили в поле. Також говорять, що повстанці здобули місто Гвереро, 40 миль віддалене від границї Тексас, та що державні війска всїми силами старають ся їх виперти з тої сильної позиції. Рівнож місто Гомез Паляціо, важна желїзнича точка попала в руки повстанців. Словом заверуха у цїлому краю і хотяй мексиканський уряд запевняє, що чує ся в повнї на силах до здавленя революції однак у Вашинґтонї гадають, що ситуація є далеко поважнїйша і тому на мекс. границю вислано сильні відділи війска.

** Департамент цензусу за 1910-ий рік подав уже деякі цифри з тих стейтах, у котрих покінчено уже обчисленя. І так стейт Род Айленд числить 542.674 мешканців, Мічіґен 2.810.173, Міссурі 3.293-335, Ню Мексико 327.396, Делавер 202.-322, Вермонт 355.956 та Массачусетс 3.366.416. Разом сих сїм стейтів мають 10.898.272 мешканців, або приріст за послїдних 10 лїт виносить 1.413.037. Не менче цікаво представляє ся число населеня більших міст, що мають висше 200.-000 мешканців. І так Ню Йорк числить 4.766.883, Чікаґо Ілл. 2.185,283, Філядельфія, Па., 1.549.008, Ст. Люіс Мо. 687.029, Детроіт Міч. 465,766, Бофало, Н. Й. 423,715, Бостон, Масс., 670.515, Клевелянд Огайо 560.663, Денвер, Кол. 213.381, Індіянополіс, Інд. 233.650, Джерзи Сіті, Н. Дж. 267.779, Канзас Сіті, Мо. 248,381, Люісвіл Кн. 223.928, Мілвоке, Віс. 373,857, Нюарк, Н. Дж. 347.469, Ню Орлінс, Ля. 339.075, Пітсбурґ, Па. 533.905, Провіденс Р. Ай. 224.-326, Рошестер. Н. Й. 218.149, Вашінґтон, Д. Ц. 331.069. Дальші стейти і міста ще не обчислено.

F187

**Послїдні два тижнї принесли Америцї опять пару малих революцій в малесеньких републиках на полудню. І так в центр. Америцї, в републицї Нікараґва партія лїберальна зворохобила ся. Уряд поступив цїлком „по радикальному“: картачами здесяткував невдоволених чим викликав обуренє цїлого цівілїзованого сьвіта. Друга революція, піднята генералом Валядерезом в републицї Гондурас належить до історії. Ґенерала опустили всї його союзники та він телеґрафічно сповістив президента републики, що мимо найщирійшої охоти не [illegible] дальше вести революції і піддає ся.

** За 1909-ий рік майнери цїлого сьвіта добули 1300 тонів золота. Питанє: кілько унцїй дістало ся їм з того як заплата?

** Російський ґенерал убійником. В місті Ґріязівцї, вологодської губернії предсїдатель управи повітового земства, ґенерал Левашев, убив земського начальника Шпанова. На обідї у голови міста, в присутности ґубернатора між Шпасовом а Левашевом прийшло до суперечки і Шпанов ударив Левашева в лице, а відтак вийшов. Небавком вийшов за ним Левашев, нїби спокійно, але по кількох мінутах повернув і вручив свій револьвер ґубернаторови, заявляючи, що убив Шпанова.

** Пострілене селянина. З Чесанова доносять до „Дїла“, що перед кількома днями в лїсї, коло села Горайця лїсний барона Ватмана, Німець, пострілив утїкаючого з лїса селянина, около 40-лїтного, батька двох дїтий, впакувавши йому яких 40 шротів в плечі. Хлопська кров в Галичинї дуже дешева. Ми єсьмо зовсїм певні, що вбійци не спаде і волосок з голови, але ще навіть дїжде ся нагороди.

** Покидають православіє. Після офіціяльних вісток, починаючи з 1906 р. перейшло в Росії з православія на католицизм 230.000 людий, на протестантизм 14.500 на мусулм[illegible] жидівську віру 400, буддизм 3.400 а на поганство 150. Маючи перед очима таку дезерцію з урядової православної церкви в межах Росії, можна легко зрозуміти пропаґанду царославія, розведену російськими аґітаторами між нашими еміґрантами в Америцї та також серед галицьких селян. Отся пропаґанда доходить до того, що прим. Голос Народа, орґан католицьких сьвящеників оо. Сеника і Колпачкевича постійно вихвалює православіє а в своїй ненависти до Українців-Василиян — зве постійно чентоховських Мацохів Василіянами (!), щоб в той спосіб підірвати між народом значінє чину, що боре ся з русофільським православієм.

** „Кобзар” по російськи. З нагоди 50-лїтних роковин смерти нашого незабутнього ґенія Тараса Шевченка, що припадають як раз в 1911 роцї російське товариство „любителів рідної словесности” рішило видати повний Шевченківський „Кобзар” в перекладї на російську мову. Шевченкові поезії буде перекладати кількох визначних російських поетів; з початком падолиста переклади будуть вже виходити друком. Мимоволі насуває ся тут мале питанє під адресою наших поклонників „одного языка“ [illegible] спада, витовкуєте сю [illegible] самого языка — [illegible] перекладати поезії, щоб [illegible] міти? Чи вам се не видає ся [illegible]

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосьв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теолозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касіср:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Евген Гвоздик, Scranton, Pa.
Теолозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Н. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Митренко, Olyphant, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні:
Константин Карчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна [illegible] ія „Р. Нар. Союза" находить ся [illegible] числом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1.000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $200.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1.000.00. б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Если отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписати ся також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали деклярацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на декляраціі було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації перем знак хреста, [illegible] писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

[illegible] справоздання т. с. [illegible] на [illegible] картках, як також адреси нових [illegible] ємо виповнювати і присилати [illegible] і ретметом.

Від Головного Уряду
[illegible] ського Союза в Америці.

Ч. 1569. КВИТ $10.00
на десять долярів, котрі п. Йосиф Фідик отримав як надзвичайну запомогу за утрату пальця (ух. XI. Конв.) з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Чісголм, Мінн. 21 листопада 1910.
Йосиф Фідик.

Сьвідки:
А. Мищиха,
Василь Шлемко.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 37.
Василь Шлемко предс.,
Антоній Мищиха секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Нантікок. Па. Братство сьв. О. Николая, Відділ Р. Н. С. 249 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 4-го грудня с. р., о год. 2. зполудня. На сім мітінґу предложить ся касове справозданє, почім наступить вибір нових урядників, а відтак принимане нових членів: без вступного до Братства, а зі вступним, після статута, до Союза. Кождий член, що не явить ся на сей мітінґ, заплатить як кару 50 ц., неявивший ся урядник $1.00. — Гнат Секела, предс.; Олекса Намісник, кас.; Лука Вельґос секретар.

Джеанет, Па. Братство сьв. Димитрія, від. 207. Р. Н. С. вибрало на річнім мітінґу слідуючих нових урядників на рік 1911: Гнат Сорочак, предсід., Мих. Терпко заступник предс., Василь Сіткевич секр., Данько Цапар заступ. секр., Мих. Оринич касієр, Микола Галущак заступник кас., Мих. Шандрович і Теодор Оринич, контрольори, Теодор Оринич капітан, Мих. Печінка, надзиратель хорих, Іван Возьний, заставник, Мих. Кудлачинський і Мих. Мицик, післанці, Мих. Попович, двернек, Леон Монастирський його заступник.

Пітсбург, Па. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. Р. Н. С. 96. вибрало на річнім мітінґу дня 30. жовтня слідуючий новий уряд: Василь Коропей предс., Николай Баґан заст. предс., Іван Лапицький секретар, Григорій Сидор заст. секр., Іван Пастирчак, касієр, Микита Німець заст. кас. — Ів. Лапицький секр.

Джесуп, Па. Браство сьв. Петра і Павла від. Р. Н. С. 20. повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 4. грудня. Котрий член не явить ся, заплатить 1 дол. кари. — Іван Сенько секр.

Бруклин, Н. Й. Уряд Бр. Пр. Тройці від Р. Н. Союза 203. подає до відомости своїм членам місцевим і позамісцевим, що річне засіданє відбудесь в суботу дня 3-го грудня с. р. в салї під ч. 76 Норт 6. ул. Бруклин, Н. Й. Взиває ся довгуючих членів, щоби всї свої довги вирівнали, бо в противнім разї стратять право голосу і не можуть бути вибрані на уряд Браства. На сім засіданю буде принимати ся нових членів до Братства без вступного а до Р. Н. Союза після статута. Неприбувший на се засіданє член платить 50 ц. а урядник 1 дол. кари. — Юліян Павчак. 101 North 7th Street, Brooklyn, N. Y.

ПОКЛИК
зі Збаражчини (Галичина).

При Божій помочи задумане нами велике діло — заложенє приватної української ґімназії в Збаражи — здійснило ся. Поборовши початкові трудности, ми ввели в житє нашу дорогу ґімназію. Тож хочемо і з Вами, Дорогі Братя, поділити ся тою радісною вісткою і донести Вам про стан нашої ґімназії.

Знаєте добре, як то нинї нам тяжко приходить бороти ся з ляцькими наїздниками на кождім поли, а вже найбільше на поли шкільництва, де вони загарбали власть в свої руки і не тільки не дають нам руських шкіл, не тільки не принимають наших дітий до своїх шкіл, але вони наші діти по школах катують а навіть убивають, як то недавно стало ся в Стрийщині, де вшехпольський учитель, котрий повинен був піти на гицля, а не на учителя — убив руську дитину за те, що вона молила ся по руськи.

Щоби бодай в части визволити ся з рук проклятих Ляхів, стали Русини від уст собі відбирати і той кровавий гріш давати на свої приватні школи, головно ґімназії, які стали закладати по менших містах. І наш Збараж пішов слїдом других міст, котрі вже мали приватні ґімназії як: Рогатин, Яворів, Городенка, Копичинцї і постановив заложити в себе приватну українську ґімназію. По кількаразових нарадах місцевої і повітової інтелїґенції і сьвідомійших селян — вибрано ширший і тіснійший Шкільний Комітет і приступлено до діла. Винаймлено льокаль в давнім „старім суді", згоджено учителів, справлено конечні річи і прилади потрібні до науки і дня 15-го вересня с. р. отворено ґімназію. Позаяк в той сам день було богослуженє за душу бл. п. Адама Коцка, убитого Ляхами, тож до Збаража з'їхали ся майже всї сьвідомі Українцї, так селяни, як і інтілїґенція.

Тепер до ґімназії ходить 45 учеників, а то 39 хлопців, 2 дївчини і 4 Жиди. Майже всї суть синами селян і міщан. Всї ученики учать ся добре, заховують ся поважно і примірно. Отже що до сторони педаґоґічної ґімназія стоїть добре. Та не так представляєть ся сторона матеріяльна, грошева. Вправдї, так як тепер справа стоїть, то ми сей рік витреваємо. Але нам не треба забувати, що наша ґімназія має розвивати ся, і на другий рік буде три відділи, тож видатки подвоють ся або і потроють ся, а повіт сам не буде в силї видержати таких видатків, єсли не прийдуть йому в поміч люди з поза повіту, а головно Ви, Дорогі Братя, щосьте виїхали за море шукати кращої долї. Тому єще раз звертаємо ся до Вас, Дорогі Братя, передовсїм до тих, котрі походять зі Збаражчини, щобисьте при кождій нагоді не забували на нашу ґімназію. Чи весїлє, чи хрестини, чи найде ся Вас кількох при якій забаві, збирайте малі датки, а з них виростуть великі суми, котрі не дадуть упасти нашому так хорошому дїлу. Грошей нам потреба тим більше, що і видатки будуть з року на рік зростати, а крім сего Комітет задумує з весною приступити до будови власного дому на ґімназію.

Тепер переводимо орґанізацію по всїх селах. В кождім селї вибираєть ся Шкільний Комітет, котрий має заняти ся збиранєм грошей. Комітетові ходять від хати до хати і списують, кілько кождий обіцяє дати, а потім ті гроші місячними ратами збирають і відсилають до Збаража. Крім сего ті комітетові мають обовязок збирати всюди, де лиш можна. І так: мають припильнувати, щоби якусь квоту вставлено до громадського буджету, уміщують пушки по читальнях, крамницях і церквах, збирають на хрестинах, весїлях, похоронах, поминках, празниках і т. д. І є надія, що єсли всї зрозуміють вагу нашої справи і піпруть її бодай малими датками, то наша ґімназія устоїть ся і буде видавати завзятих борців за добро нашого бідного народу і за кращу долю нашої Неньки-України.

Збараж, 26. жовтня 1910.

Повітовий Шкільний Союз
в Збаражи.

До повисшої відозви долучено поіменний спис жертводавців за місяці серпень і вересень с. р. З недостачі місця не наводимо кождого жертводавця з окрема, а подаємо тільки загальну квоту, котра виносить 2.568 кор. 21 сот. Сю квоту зложили добровільними датками деякі руські громади та церкви і поодинокі старокраєві патріоти при всяких нагодах. З осібна надіслано нам спис жертводавців з Америки. На бажанє сих жертводавців, щоб їх назвиска були поміщені в нашій часописи (для евіденції), подаємо сей спис поіменно.

Брацтво сьв. Володимира (місцевости не подано) 5 дол.; Андрій Онукевич 4 дол.; Тома Робик, Григорій Голоднюк, Алексей Голоднюк і Дионізій Длудаш по 2 дол.; о. Димитрій Хоптюк 1 дол. 15 цн.; Стефан Левкович, Теодор Клачко, Кароль Чеховський, Яцко Длуґаш, Теодор Кушлак, Петро Кушлак, Михаїл Петровський, Сава Луджіґан і Бартко Руднік по 1 дол.; Андрей Кушлак, Іван Лукасєвич, Дмитро Славута, Тимко Чупрун, Василь Чупрун, Тимко Кушлак, Гриць Кіриляк, Михаїл Воробець, Онуфрій Кушлак, Іван Вальчишин, Стах Чимерес, Іван Кутник, Роман Славута, Петро Зарубинський і Дмитро Куштовський по 50 цн.; Юрко Коробій, Стефан Зілінський, Семен Коробій, Людвік Буховський, Дмитро Кулик, Анна Бучак, Іван Бурка, Польонія Горічун і Стефан Чорнобай по 25 цн.; Марія Дутка 20 цн.

Дальші ласкаві датки просить ся слати на руки Д-ра В. Билинського в Збаражи, або до Руського Народного Дому в Збаражи на книжочку вкладкову ч. 157.

Відозва до чікаґовських Русинів.

Дорогі Братя і Сестри! Не забувайте на себе та на свою долю у Вашій чорній годинї. Жаль серце тисне, коли поглянемо кругом себе на нашу безпримірну байдужність до своєї власної долї. Кілько то нашого народу гине без часу по тих ріжних шапах та фабричних вертепах при виконуваню своєї тяжкої й небезпечної роботи! Ідемо рано до працї, а жінка і дїти трухлїють з непевности, чи тато верне домів здоров, чи може принесуть його на марах... Яка судьба ожидає нещасні сироти, котрих легкодушний батько оставив без жадної опіки і без жадної запомоги та обезпеченя!

Житє американського робітника висить на тоненькій павутинній ниточці; ниточка урветь ся і чоловік минув ся. А що стане ся тодї з родиною байдужного робітника? Де її шукати помочи та поратунку? Чи може у чужих?.. Гей, схаменіть ся, руські чорноробн, тай забезпечуйте будучність своїх старенькнх родичів, своїх жінок, своїх маленьких діточок! Не будьте такі крайно байдужні до своїх рідних!

Маємо свою питому запомогову орґанізацію: свій власний Руський Народний Союз. Горнім ся численно до Р. Н. Союза і вступаймо до нього цїлими громадами за посередництвом нашого Брацтва сьв. Стефана, від. Р. Н. Союза 221. Мітінґи сього братства відбувають ся кождої другої неділї по першім в церковній салї Superior & Bickerdike Sts, Chicago, Ill.

Ігнатій Ничай,
член Руського Нар. Союза.

ЖЕРТВИ НА ПРИВ. УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ В ЗБАРАЖИ.

На весілю в д. Петра Фалендиша зложили на руки підписаного свої лепти отсі гості: Григорій Янїшевський, Марія Янїшевська і Петро Фалендиш по $1.00; В. Станїслав Затирка, Григорій Приступа, Микола Мельник, Михайло Ґенсьорек і Розалія Вальків по 50 цнт.; Антін Дутко, Василь Бутрицький, Микола Намака, Іван Сташко, Іван Костюк, Ядвіґа Костюк, Михайло Провода, Микола Барщевський, Стефан Ключка, Лука Щерба, Іван Заболотний і Михайло Накрейко по 25 цнт.; Семен Довгань 20 цнт. Разом $8·70 (42 Корон). Сї гроші відослано дня 12-го падолиста до Руського Народного Дому в Збаражи на книжочку вкладкову ч. 157. Число почтової посьвідки 1200206(?).

Всїм жертводавцям сердечне спаси Біг!

Holyoke, Mass. Nov. 15, 1910.

Григорій Янїшевський.

НА ПРИВАТНУ РУСЬКУ ГІМНАЗІЮ В РОГАТИНІ.

I.

На руки підписаного зложили слїдуючі добродії і добродійки з Rochester, N. Y.: Іван Панак і Василь Пакула по 10 дол., Данило Шурґот, Іван Шурґот і Василь Кучмій по 5 дол., по 2 дол. зложили: Федь Шурґот, Никола Квасниця, Василь Квасниця, Антін Івасина, Яким Пригода, Федь Оніфрик і Галька Блага; по 1 дол. Ксеня Іжак, Михайло Паньків, Тома Швець, Тома Польовий, Андрей Дубик, Іван Андрусів, Андрей Гнатків, Василь Юган, Петро Ковтун, Василь Лецишин, Михайло Свирида, Іван Крик (Василя), Никола Кучмій (Антона), Настя Петрів, Розалія Кисіль, Марія Заяць, Настя Маслій, Марія Кисіль, Дозька Кучмій, Стефан Балюк і Василь Федьків; по 50 цн. Василь Поливка, Яць Поливка, Яць Рубана, Василь Пригода, Стефан Пригода, Михайло Васьків (Андруха), Микита Василишин, Андрей Гузар, Анна Пакула, Настя Федьків, Катерина Баран, Іван Ковба, Іван Головка, Михайло Сухорський, Іван Іванців, Вікта Нищук, Дмитро Холява, Іван Ковтун, Михайло Рудий, Никола Луцишин і Іван Луцишин; по 25 цн. Іван Санаґурський і Никола Санаґурський. — Разом 83 дол.

Гроші вислано почтою до Комітету ґімназіяльного в Рогатині.

Всїм жертводавцям велике спаси-Біг.

За комітет місцевий
ДАНИЛО ШУРҐОТ,
93 Evergreen St. Rochester, N. Y.

II.

Поміж Українцями в Newark, N. J. зібрали підписані слїдуючі датки: Ф. Ґой 1 дол.; Г. Романишин 60 цн.; Г. Федчишин, Ф. Галушка, І. Кохман, С. Попик, Д. Легкий, В. Женчук, І. Чайковський, І. Ференц і М. Вишиваний по 50 ц.; В. Легкий 30 ц.; Ф. Благий, В. Мосора, М. Люлька і В. Кіт по 25 ц.; М. Папкуш, О. Мотуз, М. Макойда і М. Прачпіс по 10 цн.; на весїлю у п. Вишиваного зібрано 2 дол. 40 цн. — Разом 10 дол. 45 цн. або 50 кор., котрі відослано вже до старого краю.

Ф. ҐОЙ, Г. ФЕДЧИШИН,
Ф. ГАЛУШКА.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ".

На руки підписаного зложили слїдуючі добродії: о. Іл. Кузїв $1.00, М. Білянський 50 ц; П. Филимон Дзюбак, Михайло Фронд, Іван Бойко, Никола Ярош, Семен Кулявий і Васько по 25 ц; Дмитро Капустинський і Олекса Корнова по 20 ц., Й. Зьвірик 15 цнт.

Гроші вислані почтою дня 14 пад. 1910 р. в сумі 17 кор. 11 сот. (по оплаченю почти) до Тов. Кред. „Днїстер" у Львові, на книж. вклад. ч. 6800; число рецепісу 58431.

М. Білянський.

ДОПИСИ.

Детроіт, Міч.

Велике і надзвичайне сьвято обходили ми, Русини гр.-кат. обряду в Detroit, Mich. на днях 5, 6, 7 і 8 листопада с. р. В тих днях витали ми в нашім місті і в нашій церкві найдостойнійшого і найдорожшого нашого Гостя, в особі Преосьвященного Сотера С. Ортинського, Епископа руського з Філядельфії. Тим дорожший був для нас найдостойнійший наш Гість, що здавна очікуваний. Історія нашої церкви сумна, хотяй недавна і еще всім вона в сьвіжій памяти. Ледви перед 3 роками заснована тутейша парохія, а вже в першім році істнованя свої власні діти хотіли її запродати царославію і тілько завдяки кільком сьвідомим і ревним Українцям парохія не тілько що не розлетіла ся, а навпаки скріпила ся і церков при нас остала. Несовісний спекулянт Стефанський-і кількох Лемків спровадили навіть Платона до Detroit, замиливши людям очи, що то католицький Епископ. Але спекуляція не вдала ся; спекулянти на превеликий сором наразили ся, а щоби як так свою опінію зреабілітувати, виставили собі істинно русскую, царославную церков і спровадили собі якогось попа, бувшого віддячого. Але ми їм не завидуємо. Тілько питаємо, чого їм до нас пхати ся? Хиба на кириню. О сій кирині скажемо кілька слів пізнійше.

Привіт Преосьвященного був величавий. Всі Братства з відзнаками, з прапорами та з хоругвами і множество народа вийшли кілька бльоків наперед, очікуючи приїзду Преосьвященного з двірця желїзничого. О год. 7 вечером повитали процесії і Братства Преосьвященного, що приїхав в супроводі місцевого душпастиря о. М. Лукавського, о. В. Петрівського з Chicago і кількох сьвящеників лат. обряду. Коли похід рушив до церкви, здвиг народа потроїв ся. Около год. 8 станув похід коло брами триюмфальної, де Їх Преосьвященьство привитав місцевий предсідатель хлібом-сілю і медом. Відтак рушив похід до церкви, де Їх Преосьвященьство привитав місцевий душпастир і вручив їм ключі церковні. Опісля відправили Преосьвященний молебен і з трону промовили до людий, що битком заповнили невеличку, але гарно украшену церков. Ах, щож то були за трогаючі слова, що плили з золотих уст Їх Преосьвященьства!

По науці відправили Преосьвященний суплікацію і поблагословили Найсьв. Тайнами. — В неділю 6-го листопада по утрени стали Преосьв. на торжественну Службу Божу в асисті о. Лукавського і о. Петрівського. По Службі Божій знов прекрасна наука. Вечером о год. 6-ій вечірня, наука, суплікація і благословеньство Найсьв. Тайнами. О год. 7½ дали Русини-сьпіваки з Detroit прегарний вокально-деклямацийний вечерок в честь Їх Преосьвященьства. Сьпіви і деклямації до живого тронули Преосьвященного, так, що не мали слів подяки за тую китицю цьвіточків, хотяй осінних, але в інспектах щирих, руських сердець викоханих. В понеділок рано зложили Преосьв. кілька візит, а зараз пополудни Їх ревізитували Епископ Айриський і урядники міські. В навечеріє сьв. Димитрія відправили Преосьвящ. литію, мали знов прекрасну науку і поблагословили нарід Найсьв. Тайнами. В вівторок дня 8-го листопада, на сьв. Димитрія мали Преосьвящ. Службу Божу, а по Сл. Б. пращальну науку, котрою всіх присутних до плачу порушили. Бо хто знає, коли ся Їх Преосьвященьства дочекаємо. А тут чоловік слухав би і ненаслухав ся, так кожде слово до серця падало. А певно і на віки ті слова Преосьвященного в серцях наших лишуть ся, бо годі їх забути.

Один діссонанс в цілім торжестві зайшов: іменно в часі науки Преосьвященного в неділю, кацапня-драбня, котрої ніхто не запрашав, а котра всюди своє хруківське рило вихає, зчинила невеличкий шум, от як то буває, що ся гніздо шершенів порушить, то они незобрі, люті, цілий сьвіт пожалилиб. Еще малий інцідент з гайдамаками, але з ними Преосьвящ. коротко справили ся. Взагалі сказавши, вороги віри, церкви, народности потерпіли „веліє посрамленіє,“ а еще один личний ворог Преосьвященного і місцевого сьвященика, коли посьмів виступити проти них зі словною зневагою, обірвав такого облизня, що й до нині не може з него вилизати ся.

А в нас дух вступив, ми покріплені словами Преосьвященного будемо тверді як скала і не дамо ся перемочи ані филям кнутославія, ані бурі безвіря, бо з нами Бог, а ви, вороги, покоряйте ся, яко з нами Бог.

Гр. к. парохіяни в Детроіт, Міч.

Нюарк, Н. Дж.

Дня 6-го падол. заходом ню-арських робітників скликано збори в справі приватної ґімназії в Збаражи в Галичині. Збори отворив тов. С. П., покликуючи на предсідателя тов. В. Мазура, а на секретаря низше підписаного.

В. Мазур в одногодинній промові змалював гірке положенє українського народу в Галичині під правлінем вшехполяків, котрі всякими способами старають ся знищити наш нарід, не даючи йому найпримітивнійших потреб до розвою культурного, а при всякій нагоді паралїжують його змаганя на поли політичнім, економічнім, як також під зглядом шкільництва. „Берім ся до самооборони — говорив бесідник — та не за списи і шаблюки, як се колись робили наші предки козаки, бо тепер инші часи. Не нам до списів та шаблюк. Ми власними силами будуймо сьвятиню науки в рідній вітчині, де виховувати ся будуть нові козаки, узброєні наукою та знанем. Нехай сердечна любов огорне ваші серця до свого поневоленого народу. Будьте справдішними синами неньки-України, працюйте для неї і любіть її до загину, памятаючи на завзяту борбу, кров і могили Каганця, Коцка і инших. Не забудьте на Січинського, котрий за любов до меншого брата, а ненависть до вбійника-ката, коротає свій молоденький вік в станїславівській тюрмі. Памятайте на рідну школу в старім краю і на зазив рідних ваших братів відповідайте щедрими датками, а молоде поколінє вдячним серцем буде вас згадувати і благословити“.

Тов. П. Ткач відчитав статистику шкіл польських і руських в Галичині, як також кривдячу систему податкову, під котрою наш нарід стогне, а за се не має належних йому прав. За свої гроші удержує руський нарід професорів шкіл польських, а ті професори переслідують нашу молодіж своїм шовінізмом та ягайлонськими ідеями. На львівськім університеті узброїли „мужі польскої науки“ банду хулїґанів в бровнінґи та „ciupagi“, а та банда проляла неповинну кров руського академіка.

По сім зачала ся колєкта на приватну українську ґімназію в Збаражи. Зложили свої лепти отсї товариші(ки): П. Ткач, С. П., П. Кравчук, Г. Залуська по $2.00; В. Дідилївський, П. Кріль, П. Залуський, П. Тилевяк, М. Ковальчук, В. Вокулїнський по $1.00; Ю. Модний, І. Горичун по 75 цнт.; П. Базарніцький, Стрижаковська, Трояновська, М. Задойко, Гохман, О. Куш, І. Ключка, Ю. Ключка, П. Фурик, П. Робак, С. Василишин, П. Горичун, А. Лисобий по 50 цнт.; Д. Кучерепа, С. Кузів, А. Красовський, К. Гречкович, Н. Кузів, Г. Гучак, М. Савіцький, І. Алєман, Хахола, К. Базарніцька, Горищак, С. Дзюбатий, А. Базарніцька, В. Мазур, І. Ґвязда, А. Романчич по 25 цнт.; А. Мриґлод 20 цнт.; І. Процик, Г. Романко, В. Чучман, М. Любимець, М. Брунька, Сепків, Ю. Вежбіцкий, І. Вежбіцкий по 10 цнт.

По колєкті приступлено до вибору комітету, який має заняти ся збиранем жертв. До комітету війшли слїдуючі: В. Дідилївський предсідатель, П. Кравчук секр. і П. Залуський касієр.

По відсьпіваню народних пісень розійшли ся вічевики домів.

В. Дідилївський вічевий секр.

Тріюмф людської думки.

Людська думка, ґеній людський не спить, а робить щораз то нові поступи. Чоловік борегь ся з силами природи і, хоч часами впаде в тій боротьбі та оплатить кровю свою сьмілість — виходить з неї побідоносно. Чоловік поневолив громи, поконав филї моря та найбільше могучі сили природи побідив і обернув у свою користь. На очах наших відбуваєть ся великий двобій. Людський ґеній бореть ся з воздухом і мало бракує, щоби цїлком опанував його. При помочи літаків (аероплянів), які складають ся з величезних крил і сильних моторів, літають люди кілька тисяч метрів високо понад землею. Живемо в часі, коли відбувають ся вже перегони: хто найдалї та найвисше зможе взнести ся. Найбільший тріюмф віднїс авіятор Чавец (Chavez), який на своїм літаку досягнув висоти 2680 метрів понад землю та переїхав 23 вересня с. р. понад альпейські ледові гори. І Чавец віднїс побіду над страшними силами природи, одначе заплатив се житєм. Сповнили ся його слова, які предсказав: „Побідник виграє смерть“. Та смерть Чевеца не відстрашить людського духа від дальших проб цїлковитого покореня воздушних сил. Ґеній поборе всякі перепони скорше чи пізнїйше та закличе тоді: „Побіда над смертю!“ — Для доповненя сеї нотатки подаємо наспівшу вістку, що жертвою завойованя воздуха впав також український авіятор Лев Мацієвич, підчас пописових літань у Петербурзі на висоту 1000 метрів (7 жовтня).

Веселий нутик.

Навідворот.

Марійка: — Отжа він взяв тебе у свої рамена, коли човен вивернув ся?

Катруся: — О, ні... противно! Човен вивернув ся, коли він обняв мене своїми раменами.

Хороші вигляди.

Стефця (до свого нареченого): — Мамунця думають, що ми обоє не будемо в будучности сварити ся з собою так, як се чинять вони завсїгди з татунцем.

— Ні, серце, певно ні!

Стефця: — Мамунця кажуть, що тебе можна водити за ніс далеко лекше, як татунця.

При театральній касї.

Пан: — Але сї два місця не є одно побіч другого, тільки одно за другим.

Касієр: — Один з тих білєтів має бути для дами, неправда?

Пан: — Так.

Касієр: — Отже ви сядете собі за дамою і подбаєте у своїм власнім інтересі, щоб вона не насадила собі на голову великого капелюха. — З сеї саме причини ми не продаємо місць в иншій комбінації.

Перша гадка.

Пані дому (до свого мужа): — Стефку, ходи швидко сюди! Наша Клярця хотіла строїти ся ґазом!

Пан дому (переляканий): — Щоо!.. — збільшений рахунок за ґаз!

Він себе знає.

— Івасю, знов розпочинаєть ся школа; чи не боїш ся?

— Я ні, але учитель.

Се вистарчає.

Аптикар (до чепурної служниці, що прийшла купити пахучого олїйку): — Я вам раджу, панунцю, взяти отсю перфуму; одна її каплиночка [illegible] хусточку на кілька [illegible] в вельми приємний

Ах так!

— Отже ви побрали ся, ти і та невеличка, з якою бачили тебе завсїгди минувшого літа?

— Так, але ми не жиємо разом.

— Що? А сеж по якому?

— Ну, вона вийшла за иншого молодця, а я знов одружив ся з иншою дівчиною.

О горе!

Маґдуся (отвираючи свому судженому хатні двері): — Юрцю, заверни ся сейчас назад! Тато не повинні бачити тебе сьогодня за ніяку ціну!

— А сеж чому, Маґдусю, чейже менї позволено проводити вечері у вас; на Бога, що тут такого стало ся?

— Саме тепер дістали тато рахунок за ґаз.

Мале непорозумінє.

Пан Мирнович: — Чи знаєте о тім, панно Михалино, що ви є тою особою, яка забрала мій спокій, яка в послїдних часах спричинила менї безсонні ночи?

Панна Михалина: — О, пане Мирнович, — се так якось нечайно!... Ви поговоріть з мамунцею...

— З вашою матерію? Та сеж ви не даєте менї спати, граючи по цїлих ночах на своїм клявікордї.

Ворог свекрух.

А.: — На що ти женив ся з матерію? Чи не лїпше було взяти її дочку?

Б.: — Я не хочу мати свекрухи.

Пімстив ся.

Прийшов до господара сліпий дїд з хлопцем провідником. Дали їсти, так хлопець їв ковбасу, а дїдови присував печінку. Вийшли на двір. Тоді дїд хлопця паличкою.

— А ти їв мармашу (по дідівське ковбасу), а менї не дав.

— А ви звідки знаєте?

— Я занюхав. F188

— Йдуть дальше. Завів хлопець дїда просто верби й каже скакати. Дїд скочив, та головою до верби.

— Еге — каже хлопець — мармашу занюхали, а вербу ні?

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

	цнт.
Америка	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Емiґрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Навернений грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Псалтир	1.00
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні віруваня	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Русько анґлійський тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2.50
Хліб души	2.50
Друг Души	1.50
Друг Души (в зв. опр.)	75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Збірник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братські	10
Поминик померших душ	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson St., New York.